

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**BLOOM'UN AMAÇLAR TAKSONOMİSİNİN
İLKÖĞRETİM II. KADEME RESİM-İŞ DERSLERİNE
ADAPTASYONU**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

DERYA DUYAR

BURSA 2005

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**BLOOM'UN AMAÇLAR TAKSONOMİSİNİN
İLKÖĞRETİM II. KADEME RESİM-İŞ DERSLERİNE
ADAPTASYONU**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Gonca ERİM

DERYA DUYAR

BURSA 2005

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜNE

Derya DUYAR'a "Bloom'un amaçlar taksonomisinin ilköğretim II. kademe Resim-iş derslerine adaptasyonu" adlı çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-iş Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Danışman)

Yrd. Doç. Gonca ERİM

İmza

Üye

Yrd. Doç. Bedri YALMAN

İmza

Üye

Yrd. Doç. Rüçhan ÖZKILIÇ

**DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION
DISCIPLINE OF DRAWING-WORK EDUCATION**

**ADAPTATION OF BLOOM’S OBJECTIVES TAXONOMY TO THE DRAWING-
WORK COURSES GIVEN IN STEP II OF PRIMARY EDUCATION:**

Derya Duyar

(Graduate Thesis)

ABSTRACT

This study was carried out for the adaptation of Bloom’s taxonomy of educational objectives to the drawing-work courses given in II.th grade of Primary Education.

The study was carried out in the spring semester of the instruction year 2003-2004 and 2004-2005. A poll was conducted with the teachers at each 10 schools, total of 30 schools, selected from each three districts of Bursa (Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım). In the spring semester of 2004-2005, objectives and target habits were determined and a course plan was created adapting Bloom’s taxonomy in accordance with the poll results.

Grade-7 Students from Primary Schools of Osmangazi Hamitler Adnan Türkay and Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan, Bursa, were distributed into 2 groups, 51 which are in 7/A branch which the plan prepared by the researcher is applied, and 51 which are in 7/B branch which the plan prepared by the school teacher is applied

In the 7/A branch, the course program prepared under the study, and in the 7/B branch, the course program created by the drawing course teacher of the school was followed and the students were asked to prepare their projects. Projects prepared by the students under the study were collected and assessed. Pre- and post-course knowledge level of the 7/A branch was controlled with 10 tests and polls conducted under the study. It was not interfered in the teaching method in the 7/B branch.

In the study, polls and sample course plans were used for the data collection. By means of polls, the teachers were asked for their opinions on whether the objectives of drawing course are achieved and on efficacy of the course program was questioned. Bloom’s taxonomy was adapted, creating a sample course program in accordance with the proposals of teachers and the course program.

It was determined from the assessment of test results of students and their projects that the course plans created by the adaptation of Bloom’s taxonomy to have a positive effect on the achievement of objectives and to facilitate the creation of course plans by the teachers.

Advisor: Assistant Prof. Gonca ERİM

Key words: Drawing-Work Course, Taxonomy of Educational , Education Program, Daily Plan.

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

BLOOM'UN AMAÇLAR TAKSONOMİSİNİN
İLKÖĞRETİM II. KADEME RESİM-İŞ DERSLERİNE ADAPTASYONU

Derya DUYAR
(Yüksek Lisans Tezi)

Bu araştırma, Bloom'un amaçlar taksonomisinin İlköğretim II. Kademe resim-iş derslerine adapte edilmesini sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, 2003-2004 ve 2004-2005 bahar döneminde gerçekleşmiştir. Bursa ili merkez üç ilçeden (Osmangazi, Yıldırım, Nilüfer) 10'ar okul olmak üzere toplam 30 okulda resim-iş öğretmenlerine anket uygulanmıştır. 2004-2005 bahar döneminde anket sonuçları doğrultusunda, Bloom'un amaçlar taksonomisi adapte edilerek amaçları ve hedef davranışları belirlenmiş örnek bir ders planı oluşturulmuştur.

Bursa merkez ilçelerinden Osmangazi Hamitler Adnan Türkay ve Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan İlköğretim okullarının II. Kademeleri, 7/A sınıflarında bulunan 51 öğrenci örnek ders planı uygulanan grup, 7/B sınıflarında bulunan 51 öğrenci okul öğretmeni tarafından hazırlanan plan uygulanan grup olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Bu gruplardan 7/A grubuna araştırma kapsamında hazırlanan örnek ders planı uygulanmış, 7/B grubuna okulun resim öğretmeni tarafından hazırlanan ders planı uygulanmış ve öğrencilerden kendi portrelerini yapmaları istenmiştir. Araştırma kapsamında öğrenci çalışmaları toplanarak değerlendirilmiştir. 7/A grubu öğrencilerine örnek ders planı kapsamında ön test ve son test uygulanarak ders öncesi ve ders sonrası bilgi düzeyleri kontrol edilmiştir. 7/B grubuna ders anlatımında müdahale edilmemiştir.

Araştırma kapsamında anket formu ve örnek ders planı veri toplama amacı ile hazırlanmış ve uygulanmıştır. Anket formu ile öğretmenlere resim dersi amaçlarının gerçekleşip gerçekleşmediği, resim dersi programı hakkında görüşleri sorulmuştur. Öğretmen önerileri ve ders programı doğrultusunda örnek ders planı hazırlanarak Bloom'un amaçlar taksonomisi adapte edilmiştir.

Öğrencilerin test sonuçları ve yaptıkları çalışmalar değerlendirildiğinde Bloom'un amaçlar taksonomisi adapte edilerek hazırlanan ders planının amaçların gerçekleşme derecesine olumlu katkısı olduğu ve öğretmenlere plan hazırlamada kolaylık sağladığı belirlenmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Gonca ERİM

Anahtar Kelimeler: Resim-iş Dersi, Amaçlar Taksonomisi, Eğitim Programı, Günlük Plan

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Bloom'un amaçlar taksonomisinin ilköğretim II. kademe resim-iş derslerine adapte edilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım çalışmamda, göstermiş olduğu sabır ve hoşgörü ile yaptığı rehberlikten dolayı danışmanım olan Sayın Hocam, Yrd. Doç. Dr. Gonca ERİM'e şükranlarımı sunuyorum. Beni her aşamada maddi manevi destekleyen aileme her zaman arkamda oldukları ve bana güven verdikleri için sonsuz teşekkür ediyorum.

Ayrıca bu çalışmanın tamamlanmasında, anketlerin uygulanmasındaki yardımlarından dolayı, uygulama okullarında görevli yöneticilere ve resim öğretmenlerine teşekkür etmeyi görev sayıyorum.

Eylül, 2005

Bursa

Derya DUYAR

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONAY.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar	IX
BÖLÜM I.....	1
1.1 SANAT EĞİTİMİ	1
1.2 SANAT EĞİTİMİ TARİHİ.....	3
1.3 SANAT EĞİTİMİNİN EĞİTİMDEKİ YERİ VE ÖNEMİ.....	5
1.4 SANAT EĞİTİMİ VE YARATICILIK.....	7
1.5 SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ.....	9
1.6 EĞİTİM PROGRAMI NEDİR?.....	11
1.6.1 Amaçlar.....	13
1.6.2 İçerik (Muhteva).....	15
1.6.3 Öğretim süreci.....	15
1.6.4 Değerlendirme.....	15
1.7 TAKSONOMİK YAKLAŞIMLAR.....	16
1.8 BLOOM'UN AMAÇLAR TAKSONOMİSİ.....	18
1.9 RESİM İŞ EĞİTİM PROGRAMI.....	22
1.10 İLKÖĞRETİM II. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ.....	24
1.11 RESİM İŞ EĞİTİMİNİN KAPSAMI.....	25
1.12 PROBLEM CÜMLESİ.....	27
1.13 ALT PROBLEMLER.....	27
1.14 ARAŞTIRMANIN AMACI.....	28
1.15 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	28
1.16 VARSAYIMLAR.....	29
1.17 SINIRLILIKLAR.....	29
1.18 TANIMLAR.....	29
BÖLÜM II. YÖNTEM	31
2.1 Evren ve Örneklem	31
2.2 Veri Toplama Aracı.....	31
2.3 Verilerin Toplanması.....	32
2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	33

2.5	Ders Uygulaması.....	34
BÖLÜM III. BULGULAR VE YORUMLAR		35
3.1	ÖĞRETMEN ANKETİ.....	35
3.2	ÖRNEK PLAN İÇERİSİNDEKİ ÖN TEST, SON TEST SONUÇLARI.....	37
3.2.1	Ön test	37
3.2.2	Son test.....	38
3.3	ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI (PORTRE).....	47
BÖLÜM IV. SONUÇLAR VE ÖNERİLER		68
KAYNAKÇA.....		71
EKLER.....		75

TABLÖLAR

<u>Tablo</u>		<u>Sayfa</u>
3.1	Öğretmen Anketi	35
3.2	Örnek Plan İçindeki Ön test, Son Test Cevapları.....	37
3.2.1	Ön test.....	37
3.2.1.1	Deney Grubu Öğrencilerinin Ön test 1. soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	37
3.2.1.2	Deney Grubu Öğrencilerinin Ön test 2 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	37
3.2.1.3	Deney Grubu Öğrencilerinin Ön test 3 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	38
3.2.2	Son test.....	38
3.2.2.1	Deney Grubu Öğrencilerinin Son test 1 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	38
3.2.2.2	Deney Grubu Öğrencilerinin Son test 2 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	39
3.2.2.3	Deney Grubu Öğrencilerinin Son test 3 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	39
3.2.2.4	Deney Grubu Öğrencilerinin Son test 4 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	40
3.2.2.5	Deney Grubu Öğrencilerinin Son test 5 soruya verdikleri cevapların dağılımı.....	40

BÖLÜM I

1.1 SANAT EĞİTİMİ

Ulu önderimiz Atatürk “Bir milleti yaşatmak için bir takım temeller lazımdır ve bilirsiniz ki bu temellerin en mühimlerinden biri de sanattır.” sözü ile sanatın önemini vurgulamaktadır.

Sanatın bu denli önemli oluşunu İpşiroğlu (1997), Eğitimde Yeni Arayışlar isimli kitabında, bilim gibi sanatın da özü gereği dogmalara, ideolojilere otoriter düşünceye karşı olduğunu, temelini özgür ve eleştirel düşüncede bulduğunu, bu gibi nedenlerle kuşkucu oluşunu ve sorunların temeline inerek, soran, sorgulayan bir yanı bulunduğunu belirtir. İpşiroğluna göre bilimden ayrıldığı nokta yaratıcılığa dayanması, yaşamı sorgularken yeni dünyalar yaratmasıdır.

“Sanat insanoğlu arasındaki sürekliliği sağlayan, farklı kuşakları birbirine bağlayan en önemli alanlardan birisidir. Yeni kuşakları eğiterek, bilgilendirerek işlevini yerine getirir. Kuşaklar arası değişim ve gelişimi güdülemekte, aracı olmaktadır.”¹ Sanat yoluyla bireyler farklı bakış açıları kazanır, karşılaştırmalar yapar, özgün fikirler ortaya çıkarır. Sanat yolu ile hayaller yenilenerek, geçmiş ve gelecek arasında köprü kurulmaktadır.

“Çağdaşlaşan dünyada sanat ve sanat eğitimi, devletlerin bir sanat politikası olmakta ve desteklenmektedir. Genel eğitim sistemleri içinde önemli bir yere sahip olan sanat eğitimi, diğer ülkelerin geçmiş dönem politikalarında da önem arz etmiştir.”² Çağdaş insanın eğitiminin ömür boyu olduğu düşünüldüğünde sanat eğitimi bu eğitimin merkezinde düşünmek gereklidir.

“Sanat eğitimi çocuğun geniş anlamda gelişmesini içeren en güvenilir ortamdır.”³ Bilim ve sanattaki yaratıcılığın hemen hemen aynı değerlerde kabul edildiği düşünülürse sanat eğitiminin ne denli önemli olduğu bir kez daha anlaşılacaktır. Sanat

---

¹ Özsoy, Vedat, Görsel Sanatlar Eğitimi, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara 2003, s.19

² Alakuş, Ali Osman, “Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitiminin Genel Bir Görünümü”, Milli Eğitim Dergisi, Ankara Güz/2003, s.233

³ Gökaydın, Nevide, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Sedir Yayınevi, Ankara 1990, s.3

ve bilim ortamları çocuğa deneme, arama, görme, karşılaştırma, değerlendirme, sonuçlandırma gibi ortamlar sunmaktadır.

Çocuğun gelişim ve öğrenme sürecinin tamamında sanat eğitimi önemli yer tutmaktadır. İlk karalamalardan bilinçli ifade aracı olarak yaptığı çalışmalara kadar tüm evrelerde çocuk duygu ve düşünceler arasındaki karşılıklı bağlantıyı vurgulamaktadır.

Sanat eğitimi, dünya üzerinde ve ülkemizde hala tartışılan kavramlardan biridir. “Güzel sanatların tüm alanlarını (resim, müzik, tiyatro, fotoğraf, sinema gibi), eğitim kurumları ve bu kurumların dışında yer alan yaratıcı sanat eğitimlerini incelemektedir.”⁴

“Sanat eğitiminde tüm sanat dalları eğitim amaçlı kullanılmakta ve bu eğitimin temelinde de yaratıcılık yer almaktadır.”⁵ Sanat eğitimi ile çocuk özgün, farklı düşünsel arayışları ortaya çıkardığı ürünlerle somutlaştırmaktadır. Bu ürünlerde sanatın estetik kuralları gereği düşünme ve düşünüleni dışa vurma estetik bir bütünlükle ortaya çıkar. Bilimde ve sanatta kullanılan yaratıcılık Resim-iş dersi içinde gözlemlenebilir, geliştirilebilir. Bu ders öğrencinin kendini tanımasına, kendini özgür bir şekilde ifade etmesine, dış dünyayı gözlemlemesine, çözümlemesine ve yorumlamasına olanak sağlar.

Okullarda yer alan sanat eğitimi dersleri, resim iş ve müzik derslerini kapsamaktadır. Yapılan bu araştırmada tez konusu olarak Resim iş dersi alınmaktadır.

“Resim iş eğitimi ilköğretim kurumlarında sanatsal anlatım ve beceriyi geliştiren teknik bir derstir ve özel ilke ve yöntemleri bulunmaktadır.”⁶

Resim iş dersi ile çocuk duygu, düşünce ve yaşantılarını çizgi, biçim, ve renklerle ifade olanağı bulur. “Öğrenciler bu dersle algılama, düşünme ve bedensel eylemlerini bir arada kullanma olanağı elde eder.”⁷

---

⁴ Ünver, Erdem, Sanat Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002, s.5

⁵ Sezer, Hulusi, İlköğretimde Resim-iş Eğitimi, T.C. MEB Projeler Koordinasyon Mrk. Bşk., Ankara 2001, s.1

⁶ a.g.e. s.6

⁷ İlköğretim Resim-iş Dersi Öğretim Programı, MEB Yayınları, Ankara 1997, s.3

1.2 SANAT EĞİTİMİ TARİHİ

Resim iş eğitimi, eğitim programlarımızda 1913 yılında yer almaya başlamasına rağmen, diğer ülkelerde psikolojik alanlarda yapılan araştırmalar sonucu önemi her geçen gün artan bu ders ülkemizde gereken ilgiyi görmemiş, halen de görmemektedir.

19.yy başlarında Almanya’da ilkokullarda yapılan reformla birlikte Humboldt’un önerileri ile resim-iş dersleri tüm eğitim kurumlarında seçmeli ders olarak verilmeye başlanmıştır. Endüstri devrimi ile birlikte tasarımın önem kazanması ve eşya tasarımlarında aranan yenilikler resim iş derslerinin öne çıkmasına sebep olmuştur.⁸

20.yy ikinci yarısında resim iş derslerinin önemi ve yararları kavranmaya başlanmış, farklı eğitim alanları ile ilişkilendirilerek zihinsel ve duygusal gelişimi güçlendirmeyi amaç edinmiştir.

“Aynı dönemde çocukların bedensel ve ruhsal olarak farklı niteliklere sahip oldukları belirtilmiş, çocuk özgürlüğü ve eğitimine yönelik hareketler Rousseu, Pestolazzi ve Froebel gibi öncülerin düşünce ve uygulamaları ile hızlanmıştır.”⁹ Çocuk psikolojisindeki gelişim ve eğitim, resim iş derslerine de yansımış ve resim eğitiminin, çocuk eğitimi üzerinde önemli rol almasını sağlamıştır. El-göz eğitiminin , bellek-düş gücü eğitimi ile desteklenmesi ile zihinsel, duygusal ve psikomotor yetilerin gelişimi önemli rol oynamıştır .

1950’lerde eğitim bilimi ile ilişkili olarak resim iş dersleri önem kazanmış, resim öğretimi, aktarımı gibi konular çok tartışılan konular olmuştur.

“Ülkemizde resim-iş dersleri 19.yy ortalarında Meşrutiyet döneminin yenileşme hareketine bağlı olarak batıya öykünme olarak ders programlarında yerini almıştır.”¹⁰ Batıda olduğu gibi bu derslerde önce teknik okullarda yer almış, kopya yöntemi ile öğrencilere beceri öğretimine dayalı olarak çalıştırılması denenmiştir.

Önceleri azınlıklar tarafından verilen resim iş dersleri, Sanayi-i Nefise Mektebi’nin açılması, akademi çıkışlıların resim derslerine girmeleri, bu derslerin

⁸ Kırıçoğlu, Olcay Tekin, Sanatta Eğitim, Pedem Yayıncılık, 2, Baskı, Ankara, Nisan 2002, s.14

⁹ San, İnci, Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık, Kültür Yayınları, Ankara 1997, s.6

¹⁰ Türkoğan, Galip, Sanat Eğitimi Yöntemleri, Resim-iş Öğretimi, Kadıoğlu Matbaası, Ankara 1984, s.6

gelişiminde bir adım olmuş, Cumhuriyet dönemine kadar batıdan gelen farklı yöntem ve tekniklerin uygulanması ile işlenmiştir¹¹.

“Çağdaşlaşma adına köklü girişimlerde bulunulan Cumhuriyet Dönemi, sanat eğitimi hareketlerinde ilk 10 yıl çok önemlidir”¹². Türk Cumhuriyeti’nin temel bir özelliğinin “Güzel Sanatları sevmek ve onda yükselmek” olduğunu belirten ve “Sanat ve sanatçıdan yoksun bir millet, tam bir hayata sahip olamaz” diyen Atatürk bu görüşleriyle sanat eğitiminin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır.

“Cumhuriyetin ilk yıllarında genel politikalarda ve sanat eğitimi politikalarında etkili olan İsmail Hakkı Tonguç, sanat eğitimi anlayışını anlattığı Resim-el işleri, Sanat Terbiyesi, Resim Eğitimi Tarihi ile İş ve Meslek Eğitimi kitapları ile sanat eğitimine büyük katkılarda bulunmuştur”¹³. Öğrencilerin resmi anlatım aracı olarak görerek, resimle tasarım becerisini, yaratıcılığını geliştirmesi, farklı sanat eserlerini tanıma ve değerlendirmede tecrübe edinmesi gibi düşünceler Tonguç’un sanata bakışını ifade etmektedir.

40’lı yıllarda, “Çocuk merkezci yaklaşım” resim iş dersi amaçlarında önemli yer edinmiş, çocukların yaratıcı çabalarının , çocukların sanat yönünün yanında zihinsel yetilerini de geliştirdiği görüşü kabul görmüştür.

“Sanat eğitimi, eğitim işlevlerine yenik düşmüş, çocuğun özgürlüğü ve yaratıcılık eğitimi görüşleri yaygınlaşsa da, eğitim programlarında zaman zaman düzeltmeler yapılsa da uygulamalarda bir değişiklik olmamıştır”¹⁴.

Eğitim öğretim ve kültür tarihimizin dönüm noktalarından olan Köy Enstitülerinde de sanat çalışmaları önem kazanmıştır. “Eğitim bütünlüğü içinde sanat eğitimi köy enstitülerinin vazgeçilmez bir unsur olmuştur”.

1947’de Köy enstitülerinin kapatılmasından sonra resim iş eğitiminde duraklama görülür. Resim iş dersi çağdaşı yakalama önerileri içinde ancak uygulama eksikleri ile bugünlere gelmiştir.

---

¹¹ Gökaydın, Nevide, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Sedir Yayınevi, Ankara 1990, s.8

¹² Alakuş, Ali Osman, “Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitimimizin Genel Bir Görünümü”, Milli Eğitim Dergisi, Ankara Güz/2003, s.238

¹³ a.g.m. s.239

¹⁴ Kırıçoğlu, Olcay Tekin, Sanatta Eğitim, Pedem Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, Nisan 2002, s.37

Farklı, zaman zaman yanlı, bazen yanlış eğitim programları ile resim iş dersinin konumu, önemi ve işlevlerini ülkemiz koşullarına göre doğru olarak saptama girişimleri sonuç vermemiştir¹⁵.

“1962 yılında, 7. Milli Eğitim Şurası’nda, kültür ve sanat sorunlarına geniş yer ayrılmış, bazı öneriler getirilmiştir”¹⁶. Ancak bu öneriler sanat eğitimi politikası haline getirilememiştir.

“1978 yılında liselere konulan Turizm ve Sanat Eğitimi dersi kısa bir süre sonra kaldırılmış, 1982 yılında MEB Yüksel Danışma Kurulu’nun hazırladığı raporda sanat eğitiminin yaratıcı rolü ve önemi vurgulanmış ancak somut bir veri elde edilememiştir”¹⁷.

1.3 SANAT EĞİTİMİNİN EĞİTİMDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Tüm toplumların gelişimi, o toplumları oluşturan kişilere bağlıdır. İnsanların eğitimi, çağdaş insanları, çağdaş insanlarda bilimsel, ekonomik, kültürel değişim ve gelişimi beraberinde getirir. Eğitim toplumun gelişimde çağdaş, üretken, düşünen, bedensel ve ruhsal değerleri gelişmiş kişileri amaçlar. Geçmiş ve bugünün değil, yarının da gelişmesi için, çalışan bireyler üreten bir yapıya yönelir.

Eğitim sistemi içinde tutarlı davranan, değerler üreten, yaratabilen bireylerin yetiştirilmesinde büyük rol oynayan sanat eğitime gerekli önem verilmemesi büyük başarısızlıklar doğurmaktadır. “Yaratıcılığı, düşünsel ve duygusal yetileri geliştirmeye yönelik program çabaları, eğitimin eğitimci, araç-gereç, mekan, yöntem vb. gibi sorunlarına bağlı olarak, amaçlarına ulaşmakta zorluklar yaşamaktadır”¹⁸.

Gelişmiş ülkelerde okul öncesi dönemden başlayarak sanat eğitime önem verilmekte ve birey her türlü yaratıcılığa hazırlanmaktadır. Çünkü “sanat alanındaki

---

¹⁵ a.g.e. s.42

¹⁶ Ünver, Erdem, Sanat Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002, s.21

¹⁷ a.g.e. s.22

¹⁸ Ersoy, Ayla, Sanat Eğitiminin Genel Eğitime Katkısı, G.S.E. ve Eğt. Prog. ve Öğrt. II., M.E.Basımevi, Ankara 1990, s.270

yaratmalarda gerekli olan yetenekle, bilim ve teknoloji içinde gerekli olan temel taşları oluşturmaktadır”¹⁹.

Günümüzde olayları, sosyal, ekonomik, teknolojik, estetik boyutları içinde görmek gereklidir. Çağımızda pek çok dinamik, hızlı bir değişme ve gelişme bulunmaktadır. İnsanlar çözmekte zorlandıkları pek çok problemle karşılaşmaktadırlar. Eğitimin amaçlarından biri de toplum beklentilerine uygun bireyler yetiştirmek olduğundan değişecek, ve toplum yararına bazı kurallar koyacaktır. Geleceğimiz olan gençlerimize karşı tutumlarımızda bu gerçekler ele alınmalı, onlara esnek, özgür, araştırıcı ve yaratıcı eğitim ortamları sağlanmalıdır.

Tüm sorunlara çözüm bulurken kullanılan zekanın ve yaratıcılığın gelişimi eğitimde gerekli yeri almalıdır. Çünkü yaratıcılık sorunlara çözüm bulmanın da bir yoludur. Bu sebeple “yaratıcılığın çok büyük rol oynadığı sanat eğitimi önemle üzerinde durulması gereken bir konudur”²⁰.

Okulöncesinden başlayarak, örgün eğitimde planlı ve programlı bir şekilde devam eden sanat eğitimi, yaratıcılığı geliştirirken, estetik algıyı, iyiyi, güzeli, doğruyu seçebilme, karar verebilme, kritik yapabilme becerilerini geliştirmektedir.

Ayrıca sanat eğitiminin kültürleri ve sanatları tanıtmaya, sanatsal bilinç kazandırma gibi önemli işlevleri de bulunmaktadır. Bir toplumun kültür ve uygarlık düzeyi yetiştirdiği sanatçı ve ürettikleri sanat eserleri ile ölçüldüğü için sanat eğitiminin eğitim programlarımızdaki yeri ve öneminin ciddi olarak sorgulanması gerekmektedir.

Okullarda resim iş dersleri pek çok sorunlar yaratan bir alandır. Bu sorunlar “eğitim politikası, öğretim programı, öğretmen, okulun fiziki yapısı gibi pek çok etkene bağlıdır ve bunlar sanat eğitimini olumsuz olarak etkilemektedir”²¹.

“Sanat eğitimi, eğitim programlarında hak ettiği yeri alamamış, genellikle çocukların boş zamanlarını değerlendirme etkinliği olarak düşünülmüştür”²².

---

¹⁹ Ünver, Erdem, Sanat Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002, s.24

²⁰ Gökaydın, Nevide, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Sedir Yayınevi, Ankara 1990, s.11

²¹ Kuruoğlu, Nihal, “Kaynaştırılmış Sanat Eğitimi Yönteminin İlköğretime Uygulanması ve Sonuçları”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü), Ankara 1997, s.5

²² Kırıçoğlu, Olcay Tekin, Sanatta Eğitim, Pedem Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, Nisan 2002, s.5

Sanatın el becerisi olduğu düşüncesi, yetenekle bağlantısı ve zekanın yetenekten önemli oluşu gibi yanlış yönelimler sanat eğitiminin önem derecesini düşürmüştür.

Sanatla uğraşmak, algılama ile anlatımı birlikte düşünmektir ve sanat eğitimi bireyde varolan yaratıcılığın ortaya çıkmasını ve geliştirilmesini sağlar. Sanat sürecinde sorgulama, hipotez üretme, deneme, yanılma bulunmaktadır. Yaratıcı birey farklı sanat ürünleri ortaya çıkarabilmektedir. Çağdaş ve yaratıcı bireyler yetiştirirken, yaratıcı süreçte yer alan sezgi, imgelem, araştırma, bulma, sınama, yeniden kurma gibi yetileri sanat eğitiminde de kullanmak gereklidir.

1.4 SANAT EĞİTİMİ VE YARATICILIK

Bilinenlerden farklı ve yeni olanı ortaya çıkarmak, özgün sentezler yapmak, sorunlara farklı çözüm yolları bulabilme olarak da tanımlana yaratıcılık sanat eğitimi sorunsalı içinde önemli rol oynamaktadır.

“Latince “creare” sözcüğünden gelen, batıda “kreativitaet, creativity” olarak kullanılan yaratıcılık, doğurmak, yaratmak, meydana getirmek anlamında kullanılmaktadır”²³.

Yaratıcılık, bilinen bilgileri değişik durumlarda kullanabilme, bu bilgilerden hareketle değişik durumlara uyum sağlayabilme olarak da tanımlanmaktadır. İnsan yaşamının her evresinde ya da belli bölümlerinde yer alabilen, doğuştan gelen bu yeti, bilgileri değişik durumlarda kullanarak, farklı durumlara uydurma olarak da tanımlanır²⁴.

“Sanat eğitimi içinde yer alan yaratıcılık ise girişim ve deneylere uyarmak, alışılmamış yollarla imajları ve fikirleri bir araya getirme olarak açıklanır”²⁵.

“Yaratıcılık 15, 19.yy. arasında özellikle güzel sanatlarla ilgili alanlarda kullanılmış, genellikle “deha” ya da “tanrısal-olağanüstü” güçlerle açıklanmaya

---

²³ San, İnci, Sanat ve Eğitim, Ütopya Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2004, s.13

²⁴ Ünver, Erdem, Sanat Eğitimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002, s.26

²⁵ Gökaydın, Nevide, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Sedir Yayınevi, Ankara 1990, s.4

çalışılarak, mistik olarak değerlendirilmiştir”²⁶. Yaratıcılık sürecinde eski bilgiler ve deneylerin yenileriyle birleşmesi söz konusudur. Bu süreçte yapma ve oluş süreçleri yer almakta ve daha önce olmayan bir şeklin biçimlenmesi olarak tanımlanmaktadır.

“Yaratıcılık farklı durumlar arasında ilişki kurma, geniş düşünme, soru sorma, tartışma, derin düşünme, deneme, keşfetme, sınama gibi birbirleriyle bağlı pek çok davranışı kapsamaktadır”²⁷. Ve bu davranışlar öğrenilebilen davranışlardır.

Bireyin doğuştan getirdiği kapasitelerle uygulamada ortaya koyduğu yaratıcı davranışlar arasındaki boşluk, çocuğa ve gence düşünmenin öğretilmesi ile kapatılabilir²⁸.

Yaratıcılık kavramı, güzel sanatlarda olduğu kadar diğer bilim dallarını ve günlük yaşamımızda da önemli yer tutmaktadır. Bu sebeple yaratıcılık eğitimi de tüm bireyler göz önüne alınarak planlanmalıdır. Yaratıcılığı geliştirme alanında yapılan araştırmalar yaratıcı sürecin sezgi, imgelem, araştırma, bulma, sınama ve yeniden kurma gibi yetilerinin sanat eğitimi etkinlikleri ve planlı çalışmalarla da geliştirilebildiğini ortaya koymuştur.

“Geleneksel eğitim sisteminde soru sormayan, söz dinleyen, sessizce yerinde oturan çocukların kabul görerek, meraklı, soru soran, araştıran, hareketli çocukların “yaramaz” diye adlandırılarak dışlanmış ve başarısız sayılmıştır”²⁹. Oysa eğitimdeki bu anlayış çocukların var olan yaratıcı yeteneklerinin değerlendirilmesini ve yaratıcılıkla ilgili araştırmaların gecikmesine sebep olmuştur .

Artut (2001), Sanat eğitimi Kuramları ve Yöntemleri adlı kitabında yaratıcı kişilerin özelliklerinden belirgin olanları genel hatları ile aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- Esnek, özgün ve çabuk (spontan) düşünebilme yetisi
- Değişik strateji, yöntem ve araçları kullanma eğilimi
- Konulara sorunlara farklı açılardan yaklaşabilen duyuşsal, mizah, sezgi ve görsel algı gücünün yetkinliği

²⁶ San, İnci, Sanat ve Eğitim, Ütopya Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2004, s.13

²⁷ Üstündağ, Tülay, Yaratıcılığa Yolculuk, Pegema Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2003, s.57

²⁸ Kırıçoğlu, Olcay Tekin, Sanatta Eğitim, Pedem Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, Nisan 2002, s.184

²⁹ Artut, Kazım, Sanat Eğitimi, Anı Yayıncılık, Ankara 2001, s.123

- Soyut veya somut nesne ve kavramlar arasındaki bağlantıları yakalayabilme, ilişkilendirebilme gücü
- Hayal gücünün zenginliği, esnek düşünebilme ve konulara odaklanabilme yetisi
- Yeni olanı yakalayabilme, mevcut durumları geliştirebilme becerisi
- Senaryo üretebilme, tasarım geliştirebilme, özellikleri
- Sorunlara çözüm arayabilme ve üretkenlik yetileri

1.5 SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

İlköğretimin temel amacı çocuğu, ilk yıllardan başlayarak, etkili bir rehberlik-danışmanlık hizmeti ile ilgi, yetenek, gelişim, öğrenme özellikleri göz önüne alınarak bir üst eğitim kurumuna ve hayata hazırlamaktır. Bu amaca ulaşmada bedensel, ruhsal, sosyal olarak sağlıklı, çağdaş bir insan, iyi bir üretici, vatandaş olmanın temellerini atmak gereklidir³⁰. Böylesine önemli bir amaca hizmet eden ilköğretimde öğrencilerin niteliklerini yükseltmeye ağırlık verilmelidir.

“Sanat eğitimi, çocuğu içinde yaşadığı dünyayı kavramada, problem çözmede uyum sağlamada, hissettiklerini ifade etmede önemli bir rol oynamaktadır”³¹. Ve eğitimin duyuşsal, bilişsel ve psikomotor alanlarının tümüne birden hizmet eder. Bireyin estetik, fiziksel, zeka, toplumsal gelişmelerine katkıda bulunur.

Yücel Gel (1996), “Çağdaş Eğitimde Sanat” kitabındaki yazısında sanat eğitiminin gerekliliğine şu maddelerle değinmiştir:

- Bir taraftan bakma eylemi içerisinde görmeyi öğrenirken, diğer taraftan dokunduğu, biçimlendirdiği değişik malzemeleri tanıma fırsatı bulur. Uygulanan motivasyonlar uyarıcı rolü üstlenir.
- Her türlü yetenek ve gereksinimlerini ortaya çıkarma şansına sahip olur. Bu yolla kendi yetilerinin farkına varır, böylece ileride meslek seçiminde sağlıklı tercihlerde bulunur.

³⁰ İlhan, Ayşe, “İlköğretim Resim-iş Derslerinin İlköğretim Müfettişleri Tarafından Değerlendirilmesi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 161, Ankara Kış/2004, s.123

³¹ Gel, Yücel, Çağdaş Eğitimde Sanat, Demet Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1996, s.40

- Duygularını, görüşlerini malzemeye aktarırken yeni deneyimlere girer. Bu yaşantı zenginliği nesnelere arası ilişkileri kurmada ona kolaylıklar sağlar, böylece senteze ulaşmayı başarabilir ve yeni anlatım yolları arayışına girer.
- Doğa ve çevresinde gelişen olaylara farklı gözle bakmayı davranışa dönüştürür.
- Kişiliğini geliştirme fırsatı bulur. Duyan, düşünen, yaratan, kendi ve çevresi ile diyaloga giren bir yapı oluşturur.
- Soyut kavramları algılaması kolaylaşır.
- Karşılaştığı problemleri daha rahat çözümler.
- Zihinsel yetileriyle birlikte, duygu yanını da geliştirir.
- Sanatçı, sanat eseri ve kendi arasında bağ kurmayı başarır.
- İçinde bulunduğu çevreyi algılayarak bu çevreyi daha iyi ve daha güzele doğru geliştirme isteği duyar.
- Grupla çalışma ve birlikte iş bitirme alışkanlığı edinir. Grubun başarısı için sorumluluk üstlenir.
- “Ben” için çalışma isteğini “biz” için çalışma isteğine dönüştürür.
- Araştırma, bulma, sına ve yeniden kurma gibi yaratıcı süreçte yer alan yetileri geliştirir.
- Özgüven duygusunun gelişmesine olanak bulur.

“Sanat eğitimi, insan ruhunun yüceltilmesi, özgürleşmesi, bireylerinin ruhsal gereksinimlerini doyurarak, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratmaya çalışır”³².

Tekdüze malzeme, konu ve teknikler ile planlanan programlar sanatın doğasına yaratıcılık eğitime aykırıdır. Sanat eğitiminin doğru ve sağlıklı olarak yapılabilmesi iyi hazırlanmış sanat eğitimi programlarına bağlıdır.

---

³² Artut, Kazım, Sanat Eğitimi, Anı Yayıncılık, Ankara 2001, s.32

Sanat eğitiminin bireyin var olan yaratıcı gücünün ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi konusundaki etkin disiplinlerinden biri olduğunu vurgulayan Gel'in de belirttiği gibi, ne yazık ki ülkemizde hala resim iş derslerinin ikinci derece ders olarak görülerek eğitim kalitesinin düştüğü gözlenmektedir. Bu olumsuzluğu aşmak için öncelikle, eğitimin ve eğitim programlarının düzenlenmesindeki ilkeleri gözden geçirmek faydalı olacaktır.

1.6 EĞİTİM PROGRAMI NEDİR?

“Günümüzde eğitim, insanların davranışlarında belli amaçlar doğrultusunda istendik davranış değişikliği oluşturma olarak tanımlanmaktadır”³³.

Eğitimde yenilenme, bireyin davranışlarının yenilenmesi, eğitim amaçlarının saptanması, bu amaçlar ile değerlendirme süreleri arasındaki boşluğun doldurulması ile mümkündür³⁴.

Eğitim insanın doğumu ile başlayıp hayatının sonuna kadar süren uzun bir süreçtir. Bu süreç bireyin üyesi olduğu ailede başlar, okulda devam eder. Okul sonrası iş hayatında işle ilgili bilgi ve becerilerin öğrenilmesi ile süreç sürer. Bireyin ilgi ve ihtiyacı, önceki eğitimi, hobileri ve öğrenme isteği ile yaşamının sonuna kadar devam eder.

Hayatımızın her bir döneminde aldığımız eğitimin, okulda planlı ve programlı olarak yapılan kısmına “öğretim” denmektedir.

Etkili bir öğretim için, öğrenmenin ilkelerini, farklı gelişim basamakları ve bu basamaklardaki öğrencilerin gelişim özelliklerini bilmek gerekmektedir. Program hazırlanırken ve öğretim düzenlenirken bu unsurlar göz önünde tutulmalıdır. “Öğretim; içsel bir süreç ve ürün olan öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan, dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Etkili ve doğru bir eğitim için, hedeflerin belirlenmesi, bu hedeflere ulaştıracak öğrenmelerin belirlenmesi,

---

³³ Fidan, Nurettin, Okulda Öğrenme ve Öğretme, Alkım Kitapçılık, Ankara 1996, s.2

³⁴ Varış, Fatma, Eğitimde Program Geliştirme, Alkım Kitapçılık, Ankara 1994, s.24

planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gereklidir”³⁵. Bu zincirde önemli rolü olan öğretmenin görevi ise , belirlenen hedeflere uygun olarak dışsal olayları seçerek, bunları düzenlemek, uygulamak ve değerlendirmektir. Öğretmenin verdiği bilgilerin, olayların birbirleriyle tutarlı olması öğrenmeyi kolaylaştırarak kalıcı olmasını sağlar. Bu sebeple öğretmenin hedeflere ulaşmak ve kalıcı öğrenme sağlamak için içeriği iyi bir şekilde planlaması, bilgileri adım adım sunması, bilgiler arasında bağ kurması, tutarlı bir bütün halinde sunması gereklidir.

“Okulların görevi yalnızca varolan kültürü öğrencilere vermek değil, bu kültürü geliştirme yeteneği de kazandırmak olmalıdır”³⁶. Okul bu işlevi dünü kavratarak, bugünü yaşatarak, yarına hazırlayarak verir.

Bireylerin ihtiyaçlarına ve yeteneklerine uygun bir eğitim öğretim, yalnız bilgi aktarmakla değil, bu bilgileri nereden ve nasıl öğrenebileceklerini öğretmek, çok yönlü eğitim programları, yani çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yönlerine aynı oranda yaklaşmakla mümkündür³⁷.

Eğitimin planlı ve organize olması, eğitimin bir programa bağlanması zorunluluğunu getirir. “Eğitim programı, eğitim kurumlarındaki bireyler için sağlanan, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri içermektedir”³⁸.

Genel ve özel amaçlardan, süreç ve sonuçların değerlendirilmesine kadar birbirleriyle bağlantılı süreçler, eğitime bütünlük kazandıran eğitim programlarını oluşturmaktadır. Bu programlar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenerek okullara gönderilmektedir.

Bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de milli eğitim politikası merkezde oluşturulmakta, eğitimle ilgili yasalar, yönetmelikler, eğitim programları merkezden, uygulama yapılacak okullara duyurulmaktadır.

---

³⁵ Güven, İsmail, Etkili Bir Öğretim İçin Öğretmenden Beklenenler, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 164, Ankara Güz/2004, s.127

³⁶ Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.5

³⁷ Alıcıgüzel, İzzettin, “Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim”, Sistem Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 1999, s.11

³⁸ Küçükahmet, a.g.e., s.5

“Eğitim programları içinde “öğretim programları” ağırlık taşımaktadır. Öğretim programları, bilgi kategorilerinin, beceri ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları ile paralel olarak, planlı bir şekilde uygulanmasını sağlayan programdır”³⁹. Öğretim programlarına ders programları bütünü olarak da bakılabilir.

Ders programı ise öğretim programlarında yer alan bilgi kategorilerinin, disiplinlerin, faaliyet alanlarının eğitim amaçları ile paralel özel amaçları gerçekleştirmeleri için, dersle ilgili öğretimi sistematik olarak düzenleyen programdır.

Eğitim programının, basit anlamda dört boyutu bulunmaktadır. Bunlar;

1. Niçin öğretelim?
2. Ne öğretelim?
3. Nasıl öğretelim?
4. Ne kadar öğrettik? sorularının cevaplarıdır.

Yani;

1. Amaçlar,
2. İçerik (Muhteva),
3. Öğretim süreçleri,
4. Değerlendirmedir.

1.6.1 Amaçlar:

Ertürk (1994) amacı, öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilmeye elverişli özellik olarak tanımlamaktadır.

“Amaçlar eğitim süreçlerinin temelleridir. Amaçlar bireye ve topluma geliştirici unsurlar vermelidir. Amaçlar ile belirlenen davranışların kazanılması

---

³⁹ Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları ve Öğretim , Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.6

sayesinde birey topluma yararlı bir kişi olacak ve toplumun gelişimine katkı sağlayacaktır”⁴⁰.

“Öğrenim amacı ise, toplumun sosyo kültürel normlarından eğitim süreci için bilinçli olarak konulmuş, belli bir zaman süreci içinde bilinçli olarak ulaşılmak istenen normlardır”⁴¹.

Bireyin eğitim sürecinde varılmak istenen amaçlar en yakından en uzağa doğru sıralanacak olursa bunlar;

- Konunun amaçları,
- Dersin amaçları,
- Okulun amaçları,
- Milli eğitimin amaçlarıdır.

Amaçlar en genel olandan en özel olana doğru ilerlemelidir. Üst amaçlar, alt amaçların genel olarak ifadelendirilmiş şeklidir.

Eğitimin temelini oluşturan amaçlar konusunda önemli olan noktalardan biri amaçların öğrencide kazandırılması beklenen davranış şeklinde ifadelendirilmesidir. Öğretmen her türlü etkinliği planlarken amaçlardan yola çıkmalıdır. Bir öğretmen konuyu öğrencilerine öğretirken, bunu niçin yaptığını ve öğrenciden ne beklediğini bilmelidir.

Öğrenmenin, eğitimin sonunda öğrencideki davranış değişmesi olduğunu belirtmiştik. Öğretmen, tüm planlarda, yıllık, günlük ve ünite planlarında değişecek öğrenci davranışını belirlemelidir.

Eğitimde temel unsur amaçların, öğretmenler tarafından iyice inceleyerek, açık bir şekilde ve kendilerine kılavuz olarak kullanmaları, onları başarıya götürecek birincil yoldur.

---

⁴⁰ Varış, Fatma, Eğitimde Program Geliştirme, Alkım Kitapçılık, Ankara 1994, s.148

⁴¹ Hesapçıoğlu, Muhsin, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. 4. Baskı, İstanbul 1997, s.51

1.6.2 İçerik (Muhteva)

“İçerik hedef davranışları kazandırma amacıyla ünite ve konuların düzenlenmesidir”⁴². Amaç ve hedef davranışlar belirlendikten sonra düzenlenen içerik, hedef davranışlar için bir araç olmaktadır.

Eğitim sisteminde hedef ve hedef davranışların yerine içerik ön plana çıkmıştır. Oysa öncelikle amaç ve bizi bu amaca götürecek hedef davranışların belirlenerek, hedef ve davranışların kazanılmasına yardımcı olacak içerik belirlenmelidir.

İçeriğin düzenlenirken, hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgi içeren, öğrencinin hazır bulunuşluluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene şeklinde kendi içinde mantıklı ve tutarlı olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

1.6.3 Öğretim süreci

“Belli bir zaman sürecinde, içeriğin öğretilmesi için gerekli etkinlikleri tümüdür”⁴³.

“Öğretim süreci, eğitim durumu olarak da tanımlanmaktadır. Burada hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenerek uygulanması söz konusudur”⁴⁴.

İçeriğin hedeflere göre düzenlenmesi, öğrenci katılımının ve yönlendirmesinin nasıl olacağını belirlenmesi, uygun öğrenme-öğretme stratejilerinin, yöntem ve tekniklerinin kullanılması, zamanın uygun kullanımı, sınıf düzeni, görsel-işitsel araçlar ve bunların kullanımları bu kapsamda yer almaktadır.

1.6.4 Değerlendirme

Eğitim programının son aşamasıdır. bir eğitim programının amacına hizmet edip etmediği değerlendirme süreci sonunda ortaya çıkar. Bu değerlendirme, biten eğitim

---

⁴² Sönmez, Veysel, Öğretmen El Kitabı, Pegem Yayıncılık, Ankara 1994, s.84

⁴³ Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.19

⁴⁴ Sönmez, a.g.e., s.99

programının son aşamasını, yeni başlayacak eğitim programının ilk aşamasını oluşturur⁴⁵.

Sınama durumu olarak da adlandırılan bu süreç ölçme ve değerlendirmeyi içerir. Ölçme olmadan bir değerlendirme yapmak mümkün değildir.

“Öğrencide gözlenecek doğrudan ve dolaylı davranışların kazanılıp kazanılmadığı, kazandıysa hangi oranda kazandığı, kazanmadıysa neden kazanamadığı, bu davranışı kazanabilmesi için eğitim sisteminde neler yapılması gerektiği değerlendirme süreci içinde yer alır”⁴⁶.

1.7 TAKSONOMİK YAKLAŞIMLAR

“Taksonomi, “taxis” ve “nomia” kavramlarının birleşimiyle meydana gelmiştir. Taxis; tasnif etme, nomia; dağıtma anlamında kullanılmaktadır. Taksonomi; tasnif ederek dağıtma anlamına gelmektedir”⁴⁷.

Diğer bir tanımla taksonomi, istendik davranışların basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta, birbirinin ön koşulu olacak şekilde aşamalı olarak sıralanmasıdır.

Yapılan araştırmalarda davranışların bilişsel, duyuşsal, devinişsel, algısal olarak sınıflandırılabilceği belirtilmiştir. Bilişsel alan zihin etkinliklerini, duyuşsal alan öğrenilmiş duyguların kodlandığı alanı, devinişsel alan becerilerin, algısal alanda sezgilerin kodlandığı alan olarak ele alınmaktadır. Bu alanlar arasında yatay veya dikey ilişki bulunabilir. Öğrenilmiş bir davranış aynı zamanda bu alanların birine ya da birkaçına girebilir⁴⁸.

Bu tür taksonomik sınıflamalar pek çok eğitici tarafından farklı şekillerde yapılmıştır. Bunların en önemlileri şu şekilde sıralanabilir:

---

⁴⁵ Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.19

⁴⁶ Sönmez, Veysel, Öğretmen El Kitabı, Pegem Yayıncılık, Ankara 1994 s.309

⁴⁷ Küçükahmet, a.g.e., s.12

⁴⁸ Sönmez, a.g.e., s.23

A - Bilişsel alanı sınıflayanlar:

Bloom Taksonomisi: Bu araştırmada da kullanılacak olan Bloom'un taksonomisi bilişsel alanı 6 basmağa ayırmış ve her basamağın alt basamaklarını oluşturmuştur. Bloom'un taksonomisi pek çok eğitimciye yol gösterici olmuştur. Bu taksonomiye daha sonra ayrıntılı olarak değinilecektir.

Guilford'un Zeka Modeli: Guilford zekayı üç boyutuyla ele almıştır. Bunlar:

- 1- İçerik (Content): Görsel, işitsel, kassal duyum, sembolik, sözel ve davranışsal.
- 2- İşlevsel (Operation) : Bilgi, hatırlama, ıraksak düşünme, yakınsak düşünme, değerlendirme.
- 3- Ürünsel (Product): Üniteler, sınıflama, ilişkiler, sistem, çevirme ve doğurgular.

Taba'nın Sınıflaması: Üç ana bölüme ayırdığı bilişsel alanı kendi alt dalların da ayırmıştır. Bunlar:

1. Alan: Sayma, listeleme, fark etme, gruplama, etiketleme,
2. Alan: Yorumlama, çıkarım yapma ve genelleme,
3. Alan: Yorumlama ve yordama

Gardner'ın Çoklu Zeka Modeli : Gardner'a göre sekiz farklı zeka türü bulunmaktadır. Bunlar:

Sözel, mantıksal, uzamsal, bedensel, müziksel, iletişimsel, içsel, doğa zekasıdır. Bir kişide bu zekaların tamamı bulunmayabilir, ancak birkaçının birden bulunması mümkündür.

B – Duyuşsal alanı sınıflayanlar:

Krathwohl'un Taksonomisi: Duyuşsal alanı beş ayrı basamakta incelemiştir.

Bunlar; alma, tepkide bulunma, değer verme, örgütleme ve kişilik olarak sıralanmıştır.

De Landshere Taksonomisi: Landshere duyuşsal alanı iki ana başlıkta incelemiştir. Kişisel tepkide bulunma ve kişisel olarak başlatmadır.

C – Devinişsel Alanı sınıflayanlar:

Ragdale'nin Taksonomisi:

- 1- Hedeflenmiş motor aktiviteler,
- 2- Dilsel motor aktiviteler,
- 3- Duygusal motor aktiviteler olmak üzere üç ana başlık altında incelemiştir.

Harrow'un Taksonomisi: Refleks hareketler, temel hareketler, algısal yetenekler, fiziksel yetenekler, beceri, sözsüz iletişim olarak sınıflamıştır. Bu sınıflama içinde bazı başlıklara alt dallara ayırmıştır.

Sönmez'in Taksonomisi: Sönmez Bloom'un bilişsel, Krathwohl'un duyuşsal alanlarından yararlanarak davranışın nasıl ortaya çıktığını, ön koşul özelliklerine, davranış kazandırılırken izlenen sıraya, kılavuz denetiminde yapma, beceri haline getirme, duruma uydurma ve yaratma olarak basamaklara ayırmıştır.

Bu taksonomiler oluşturulurken göz önüne alınan basamakları Sönmez (1994) dört basamakla belirtmiştir. Bunlar;

1. Davranışın nasıl ve ne şekilde başladığı, hangi örüntülerle ortaya çıktığı,
2. Davranışın bir önceki davranışın önkoşulu olup olmadığı,
3. Davranışların basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru sıralanması,
4. Davranış kazandırılırken izlenen sıra.

Tüm bu maddeler doğrultusunda bilişsel, duyuşsal, devinişsel alanlar düzenlenmiştir.

1.8 BLOOM'UN AMAÇLAR TAKSONOMİSİ

Amaçların uygulanmasında kolaylık sağlanması açısından amaçlar pek çok bilim adamı tarafından sıralanmıştır. 1951 yılında B. S. Bloom tarafından yapılan sınıflandırma, amaçların anlaşılmasında ve uygulanmasında kolaylık sağlayacak şekilde yapılmıştır.

Bloom'un taksonomisi düşünme yöntemlerini öğretmek için bir araç durumundadır. Eğitim sistemi içerisinde öğrencilerinin düşünme yetilerinin geliştirilmesi önemli rol oynamaktadır. Bunun sebebi modern ve teknolojik toplumların bilgiyi saklamaktan ziyade, bu bilgiyi işleyerek kullanabilen bireylere ihtiyaç duyulmasıdır. Düşünme yöntemleri kişilere problemleri çözmek için bilgiyi kullanmalarını sağlar.

Araştırmanın bu bölümünde Bloom'un taksonomisinde bulunan kuramsal düşünme yöntemleri üzerinde durulmaktadır. Düşünme yöntemi alanında klasik bir çalışma olan Bloom'un taksonomisi eğitim alanında bir düşünür ve taksonominin kurucularından olan Benjamin Bloom'dan sonra adlandırılmıştır. Bu taksonomi, müfredat tasarımları, sınıf içindeki öğretme ve öğrenme analizi için bir araç olarak kullanılmakta ve yol gösterici olarak 40. yılına girmektedir.

Bloom'un taksonomisi diğer taksonomiler gibi önceden, gerekli olan bilgi ve yöntemlere bağlı olarak üst sınıflamalardan, alt sınıflamalara doğru hiyerarşiktir.

Bloom öğretimde göz önünde bulundurulacak amaçları üç (3) alanda ele almaktadır⁴⁹.

- 1- Kognitif (Bilişsel) Alan
- 2- Efektif (Duyuşsal) Alan
- 3- Psikomotor (Devinişsel) Alan

Bloom'un bu sınıflaması öğretmene "öğretimin sonunda öğrencide ne tür değişiklikler olacağı" sorusunu cevaplamaktadır.

Bu alanları tek tek incelersek;

1- Bilişsel Alan: Bilişsel hedefler basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.

Bilişsel alandaki hedeflerin sıralanması konusunda uzun araştırmalar yapılmıştır. Araştırmalar sonucunda Bloom'un taksonomisini destekleyen sonuçlar çıkmıştır. Bilişsel alan taksonomisi, öğretme-öğrenme süreçlerinin

---

⁴⁹ Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.12

planlanması ve işletilmesinde, ölçmede, araç ve gereçlerin geliştirilmesi ve kullanılmasında önemli katkılarda bulunmaktadır⁵⁰.

Bu alanda bilginin öğrenilmesi ve uygulanması yer alır. Basitten karmaşığa doğru altı basamaktan oluşmaktadır⁵¹. Bunlar;

- a) *Bilgi:* Bu düzey sonunda öğrenci, listeler, ölçüler, teoriler ve olaylar hakkında bilgi sahibi olur. Burada bilginin hatırlanması söz konusudur.
- b) *Kavrama:* Bu aşamada öğrenci edindiği bilgileri kendi cümleleriyle ifade eder, örnekler, açıklar, sınıflandırır.
- c) *Uygulama:* Bilgilerin kavranması sonucu öğrenci bilgileri, prensipleri, teorileri kullanır, değiştirir, özel durumlara uygulayarak gösterisini yapar.
- d) *Analiz:* Öğrenci bu aşamada bütünü açık olarak görür. Analiz eder, kritik eder.
- e) *Sentez:* Bu aşamada öğrenci birleştirir, fikir ileri sürer, yeniden düzenler.
- f) *Değerlendirme:* En üst basamaktır. Bu basamakta öğrenci destekler, savunur, yargılar, değerlendirir.

2- Duyuşsal Alan: İlgi, tutum, özgüven gibi farklı duyu ve davranış eğilimleri, eğitim hedeflerinin de bulunan insan nitelikleridir. Bu tip özellikler doğrudan gözlenemeyen özelliklerdir. Duyuşsal alanla ilgili bilgi edinirken işaret niteliğinde belirtkelerle yetinme ve bu belirtkelerle ortaya çıkan duruma anlam verme zorunluluğu bulunmaktadır⁵². Kısaca duyuşsal özellikler doğrudan gözlenemeyen ve kişinin uzun süre farklı koşullar altında gözlenmesi ile veri elde edilebilecek özelliklerdir.

---

⁵⁰ Özçelik, Durmuş Ali, *Eğitim Programları ve Öğretim*, OSYM Yayınları, Ankara 1992, s.27

⁵¹ Küçükahmet, Leyla, *Eğitim Programları ve Öğretim*, Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.13

⁵² Özçelik, Durmuş Ali, *Eğitim Programları ve Öğretim*, OSYM Yayınları, Ankara 1992, s.28

Bu alanda Bilişsel alan gibi doğrudan gözlenemeyen davranışları kapsamaktadır. Burada öğrencinin tutum değer ve duyguları yer alır. Beş alt basamağı bulunmaktadır.

- a) *Alma*: Öğrencinin ilk tepkisidir. Bu aşamada öğrenci farkında olur, hatırlar, çağrışım yapar, dikkatini kontrol eder.
- b) *Davranımda Bulunma*: Bu düzeyde öğrenci algılar, davranımı kabul eder, razı olur, davranımda bulunmaya istekli olur, zevk alma ve mutlu olma tepkilerinde bulunur.
- c) *Kıymet Bıçme*: Davranımda bulunmadan bir basamak üsttedir. Burada idealler, değerleri işin içine girer, öğrenci değer için tercih yapar.
- d) *Organize Etme*: Kıymet bıçmeden bir üst basamakta yer alır. Burada öğrenci sistem içindeki değerleri organize eder, ilişkilerini ayırt eder, bir tanesini öne çıkarır.
- e) *Kendine Mal Etme*: Bilişsel alanın en üst basamağı olan bu aşamada öğrenci belli değerleri geneller, genellemeleri yaşam felsefesi ya da dünya görüşünde birleştirir.

4- Devinişsel (Psikomotor) Alan: “Eğitimin hedeflerinde kapsanan insan niteliklerinden bir bölümü organların tek veya birlikte yaptığı hareketlerle yani motor ve adele becerisi ile ilgilidir”⁵³. Beden, resim, iş-teknik ve atölye derslerindeki öğrenciye kazandırılmak istenen becerilerden çoğu bu gruptandır.

Devinimsel beceriler çok basit olabileceği gibi karmaşık ve zor da olabilir. Suluboya fırçasını tutma gibi basit bir beceri olabileceği gibi müziğin beden hareketleri ile yorumlanması da hedef davranış olabilir. Hedef alınan beceri sadece belli hareketlerin yapılması olabileceği gibi, bu hareketlerin belli sıra ve uyum içinde yapılması da olabilir.

Bu alanda basitten karmaşığa doğru dörde (4) ayrılır. Bunlar;

---

⁵³ Özçelik, Durmuş Ali, Eğitim Programları ve Öğretim, OSYM Yayınları, Ankara 1992, s.21

- a. *Gözlem:* En alt düzeyde bulunan bu basamakta öğrenci yapılan işlemi gözlemler, işleme ve tekniğe dikkat eder, talimatları okur.
- b. *Taklit Etme:* Gözleme aşamasının bir üstü olan bu basamakta öğrenci direktifleri alır, takip eder ve acemice direktifleri uygular.
- c. *Pratik Yapma:* Bu aşamada öğrenci işlemin bir kısmını yada tamamını işlemi tekrarlar, düzgün bir biçimde tamamlar.
- d. *Yeni Durumlara Uydurma:* Devinişsel alanın en üst basamağında öğrenci işleme kendi yorumunu ekler, öğrendiği işlemi başka durumlarda uygular.

Öğrenmenin sağlanması ve öğrencilerde yeni davranışlar kazandırılması istendiğinde öncelikle amaçlar daha sonra içerik ve derste kullanılacak en etkili yöntemin belirlenmesi gerekir.

Amaçlara ulaşmamızda bize yol gösterecek olan bu üç alan başarılı bir sanat eğitimi için konuya ve kullanılacak yöntemeye uygun bir şekilde kullanılmalıdır.

1.9 RESİM İŞ EĞİTİM PROGRAMI

İlköğretimde haftada 2 ders saati olarak işlenen resim iş ders programı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 11.9.1992 tarih ve 287 sayılı kararı ile kabul edilerek, 1992 yılında kitap olarak basılmıştır.

İlköğretim Resim Dersinin 17 adet genel amacı bulunmaktadır. Bu amaçlar;

- 1- Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme,
- 2- Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlilik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur yazarlığını sağlayabilme.
- 3- Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme.
- 4- Her alanda kullanılacak davranışlar geliştirebilme.
- 5- Düşünceleri gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilme.

- 6- Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli estetik hükümler vermelerini sağlayabilme.
- 7- Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme.
- 8- Düzensizliklerden rahatsız olmasını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak estetik kişilik sağlayabilme.
- 9- Sanat yoluyla ifade imkanı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme.
- 10- Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkan tanıyabilme.
- 11- Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme,
- 12- Bireysel veya grup çalışmalarında sorumluluk ve işbirliği, dayanışma anlayışını, birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duygu ve davranışları geliştirebilme.
- 13- Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme.
- 14- Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme.
- 15- Biçimsel anlatımla ilgili teknik bilgi ve beceriler kazandırabilme.
- 16- Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme.
- 17- Tarihi tören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme.

İlköğretimde uygulanacak Resim İş Derslerinde belirlenen amaçlara ulaşabilmek için bazı ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeler İlköğretim Resim İş Ders Programında (2000) şu başlıklar altında toplanmaktadır;

- a. Her çocuğun yaratıcı olduğu unutulmamalıdır.
- b. Uygulamada bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalıdır.
- c. Uygulamalar sırasında iki ve üç boyutlu çalışmalara yer verilmelidir.
- d. Resim İş Dersi diğer derslerin sürekli uygulama alanı olarak düşünülmemelidir.
- e. Dersler ilginç duruma getirilmelidir.
- f. Zararlı etkenlerden kaçınılmalıdır. Özellikle ergenlik döneminde estetik açıdan yoksun örnekler, çocuğun sanatsal gelişimi açısından son derece sakıncalıdır.

- g. Resim İş Eğitimi çocuğa göre olmalıdır.
- h. Teorik bilgiler çalışma sırasında verilmelidir.

Araştırma çerçevesinde incelenen İlköğretim II. Kademe 7. sınıfı Resim İş Dersi Eğitim Programında, MEB tarafından belirlenen, 26 adet özel amaç ve 16 adet konu bulunmaktadır (Bkz. EK I).

1.10 İLKÖĞRETİM II. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Resim İş Eğitim Programını, amaca uygun olarak işleyebilmek için, ders verilen öğrenci grubunun gelişim özelliklerinin bilinmesi gereklidir. Sağlıklı her çocuk aynı gelişim dönemlerinden geçmekte ancak gelişim hızı ve farklı dönemlere geçiş süreçlerinde değişiklikler olabilir.

Çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimine paralel olarak sanat faaliyetlerinde de değişimler görülmektedir. Başlangıçta bilinçsizce yapılan karalamalar, bilinçli çalışmalarla ergenlik dönemine kadar gelişimi devam etmektedir⁵⁴.

Çocuğun fiziksel gelişimi gibi sanatsal gelişimi de süreklilik arz eden bir süreçtir. Farklı yaş gruplarında farklı evreler göze çarpmaktadır. Bu sanatsal evreler başlıca beş bölümde ele alınmaktadır;

- 1- Karalama Dönemi (2-4 yaş)
- 2- Şema Öncesi Dönem (4-7 yaş)
- 3- Şematik Dönem (7-9 yaş)
- 4- Gerçekçilik Dönemi (9-12 yaş)
- 5- Görünürde Doğalcılık Dönemi (12-14 yaş)

Araştırma çerçevesinde İlköğretim II. Kademe Öğrencileri ile çalışılmıştır. 12-15 yaş grubunu içeren bu öğrenci grubu görünürde doğalcılık dönemi içerisinde yer almaktadır. Bu dönem “Mantık Dönemi” olarak da adlandırılmaktadır.

---

⁵⁴ Yavuzer, Haluk, Resimleriyle Çocuk, Remzi Kitabevi, 7. Baskı, İstanbul 1998, s.30

Ergenlik öncesine rastlayan bu dönemde çocuklar çevrelerinin farkında olmaya başlamaktadırlar. Çocuk zekası ve mantığını birlikte kullanarak bazı güçlüklerle başa çıkabildiği halde hala çocuktur. Bu çocukluk onların çocuksu yaratıcılığını kullanma becerisini de beraberinde getirmektedir.

Bu evrede çocuk yakın çevresindeki objelerin oranlarını, boyutlarını, derinliklerini resimlerinde kullanmaya çalışır. Bu dönemde cinsel özellikler konusunda da bilgi sahibi olmaya başladığından resimlerinde cinsel özellikleri kullanmaya başlamaktadır. Bu dönemin belirgin özelliklerinden biri de renk konusundaki bilgilerin en iyi şekilde kullanılmasıdır. İlköğretim döneminde çocuklar renk konusunda özgür bırakılmalıdır. Çocukların renk coşkusu bilimsel anlamdaki “armoni” ile bilinçlendirilmelidir.

Bu basamakta görsel gerçeklikler çocuk için önem kazanmaya başlamaktadır. Bu dönemde yetişkinlere özgü gözleme dayanan ölçütler kullanılır. Çevresini gözleme ile beraber yaptığı çalışmaları doğadakilere karşılaştırmakta ve değerlendirmektedir. Çalışmalarının doğadakilere farklı, doğadakine benzer olmadığını gördüğünde umutsuzluğa kapılmakta, güvensizlik hissedebilmektedir. Bu sebeple bu dönem çocuklarının sanatsal çalışmalarında eleştiri yapılırken dikkatli olunması, öğrencilerin yüreklendirilmesi gerekmektedir. Doğadakine benzetme kaygısı öğrenciler üzerinde baskı olarak kullanılmamalıdır.

Sanata ve sanat eserlerine ilgi duyma bu dönemlerde hızla artmaktadır. Bu dönemde sanatın insanın içten gelerek, duygu ve düşünceleri ile yoğrulduğu bilinci öğrenciye yerleştirilmelidir. Bu bilinç sanat eserlerini ve sanatçıları tanıtmakla mümkün olmaktadır. Resim İş Dersinde konu seçiminde ve ders planlarında bu özellikler göz önünde tutulmalı, öğrencilerin ilgi alanlarına ve gelişimsel düzeylerine uygun olmalıdır.

1.11 RESİM İŞ EĞİTİMİNİN KAPSAMI

Resim İş eğitimi, iki ve üç boyutlu çalışmaları kapsamaktadır. Bu eğitime temel oluşturan başlıca alanlar,

A. İki boyutlu çalışmalar (Çizgisel ve Renkli)

B. Üç boyutlu çalışmalar (Modelaj, heykel, tasarım)

C. Eser incelemesidir.

Araştırmada ders planı hazırlanırken iki boyutlu renkli çalışmalar ve eser incelemesi birleştirilerek uygulanmıştır. İki boyutlu çalışmalar her yaş dönemi için uygulanabilir çalışmalardır. Renkli çalışmalar ise çocuğun iç dünyasını dışa vurması, çocuğun yaratıcılığının öne çıkarılması ve ilgisinin derse odaklanması açısından önem taşımaktadır. Eser incelemesinde ise örnek çalışmalar öğrencilere tanıtılarak ilgi alanları belirlenebilmekte, estetik gelişim kazanmaları sağlanabilmektedir.

Resim iş dersi (sanat eğitimi) öğretimi, süreç içinde öğretmen ve öğrenci birlikteliği ile yürütülen, bilişsel, duyuşsal, devinişsel katılımın birlikte yer aldığı bir süreçtir. Sanatsal öğrenme karmaşık ve zaman alan bir öğrenmedir. Ve bu öğrenme, doğru, planlı, düşünülerek hazırlanmış programlar gerektirmektedir. Oysa okullarımızda uygulanan öğretim programlarına baktığımızda amaçların belirsizliği ve bu belirsizlik içinde öğretmenlerin neyi niçin öğreteceğini belirlemede sıkıntı yaşadıkları gözlenmektedir. Amacı anlaşılmadan hazırlanan programlar ise öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.

Okullarımızda ders saati olarak yetersiz kalan resim iş dersi programlarına bakıldığında, her derste ayrı bir teknik ve konuların bulunduğu gözlenmektedir. Bu şekilde birbirinden bağımsız ve ayrı ayrı yapılan etkinliklerle, sanat eğitiminin özü olan, sanatın kültürel ve estetik boyutları göz ardı edilmektedir.

Eğitim sistemimizde, genel uygulamaları, kurallı ve sistematik bir yaklaşımla yürütülen sanat eğitiminin, kendine özgü yönleri kabul edilmekte ancak, eğitim programları hazırlanırken bu konum göz önüne alınmamaktadır. Bu Bakımdan uygulanan eğitim modeli içinde sanat eğitimi halen çözüm bekleyen bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Çağdaş ve nitelikli bir sanat eğitimi için bireysel, özgür, özgün işler için programlarda sanat eğitiminin hak ettiği değeri görmesi gerekmektedir.

Sanat eğitiminin yıllardır müfredat merkezli anlayışla yürütülmesi, ders öğretmenlerinin, öğretim programlarındaki konuları, yetersiz koşullar altında gerçekleştirmeye çalışması ve ders saatinin yetersizliği çözülmesi gereken belli başlı

problemlerdir. Ayrıca resim dersinin ve bu dersi veren öğretmenlerin öneminin gerek veliler, gerekse yöneticiler hatta meslektaşları tarafından anlaşılmalıdır.

Çağdaş yakalama içerisinde önemli yere sahip olan okullarımızda öğrencilerin tüm yönleri ile gelişmelerini, kendilerini geliştirmelerini ve toplumun ihtiyacı olan kültürlü bireyler için eğitim sistemimizin en verimli şekilde kullanılması gerekmektedir. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak gelişmelerini sağlayan derslerin başında gelen resim dersi programları geliştirilmeli, amaçlardaki belirsizlikler giderilerek, programlarda yeni yapılanmalar oluşturulmalıdır.

Yapılacak olan bu araştırmada İlköğretim II. kademe 7. sınıf Resim Derslerinin amaçları ve belirlenen konular, Bloom'un amaçlar taksonomisine göre sınıflandırılarak, günlük planlar ve ünite planlarında amaçlar bu sınıflandırma ile hazırlanarak ders öğretmenlerine öneri olarak sunulacaktır.

1.13 Problem

Bu çalışma İlköğretim II. Kademe Resim iş dersi amaçlarının Bloom'un amaçlar taksonomisi ile birleştirildiğinde, ders amaçlarının sınıflandırılmasında kolaylık sağlayıp sağlamadığını belirlemek ve ders planlarına uygulanabilirliğini saptama amacı ile yapılmıştır .

1.13 Alt Problemler:

Yapılan araştırmanın alt problemleri;

- 1- İlköğretim II. Kademe Resim iş dersi amaçlarının gerçekleştirme derecelerini öğretmenler nasıl algılamaktadırlar?
- 2- Öğretmen görüşlerine göre, amaçların gerçekleştirme derecesini arttırmak için ders planlarında davranışların ve amaçların detaylı olarak belirtilmesi etkili olur mu?
- 3- Resim iş dersi eğitim programlarında, öğretim yöntemlerinde ve uygulamalarında yeni düzenleme gerekli midir?
- 4- Bloom'un amaçlar taksonomisi Resim İş Dersi günlük planlarında yer almalı mıdır?

- 5- Bloom'un amaçlar taksonomisine göre hazırlanan Resim İş Dersi planları yararları mıdır?
- 6- Bloom'un Amaçlar Taksonomisi ile hazırlanan günlük planlar amaçların gerçekleşme derecesini artırıyor mu?
- 7- Bloom'un amaçlar taksonomisi İlköğretim II. Kademe Resim İş Dersi 7. Sınıf programlarında nasıl kullanılmalıdır?

1.14 Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, amaçların Bloom'un Amaçlar Takasonomisine göre sınıflandırılarak hazırlanan ders planının yararlığını tespit etmek amacı ile yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda, eğitim sistemimizin İlköğretim II. Kademe 7. Sınıf Resim İş Dersi amaçları ve bunların planlarda nasıl ifade edildiğinin incelenmesi, Bloom'un amaçlar taksonomisine göre günlük plan örnekleri hazırlayarak ve öneri olarak sunulmasına çalışılmıştır.

1.15 Araştırmanın Önemi

Resim İş Dersi amaçlarının, uygulanmakta olan müfredat, yıllık ve günlük planlarda yer almasına karşın tam olarak gerçekleşmediği araştırmacı tarafından daha önce hazırlanan "İlköğretim II. Kademe Resim-iş Amaçlarının Gerçekleşme Derecesi ve Öğretmen Profili" konulu Yüksel Lisans tezi ile belirlenmiştir.

Amaçların doğru ve açık bir şekilde ifade edilmesi, öğretmenin planlamasını kolaylaştırmakta, öğrenme başarısını arttırmakta ve öğretmenin amaçların gerçekleşmesini saptamada yardımcı olmaktadır.

Bu araştırma ile eğitim sistemimizin II. Kademe 7. Sınıf Resim İş derslerinde yıllık planlarında ve günlük planlarında amaçların nasıl ifade edildiği belirlenmeye çalışılacak ve Bloom'un taksomonisine göre amaç yazımı ile amaçların gerçekleşme derecesindeki etkililiği araştırılacaktır.

Öneri olarak hazırlanacak günlük planlar ve ünite planları uygulanarak Resim Dersi amaçlarının gerçekleşme derecesinin arttırılacağı düşünülmektedir.

1.16 Varsayımlar

- 1- Kaynak, kurum ve kişilerden alınan bilgiler gerçeği yansıttığı,
- 2- Araştırmaya alınan örneklemin evreni doğru temsil ettiği,
- 3- Hazırlanan bilgi formlarının geçerliliği için uzman kanısının yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.17 Sınırlılıklar

Araştırmada elde edilen bulgular 2003-2004 (Anket uygulama) ve 2004-2005 (Örnek ders planı uygulama) bahar dönemleri ile sınırlıdır.

Araştırma, Bursa ili merkez üç ilçeye bağlı İlköğretim okullarından Random yöntemi ile tesadüfi olarak seçilen 3 resmi okulun 7. sınıf öğrencileri ve her ilçeden 10'ar okul olmak üzere toplam 30 okulun, 48 resim öğretmenin anket formuna verdikleri bilgilerle sınırlıdır. Araştırmada yer alması gereken Nilüfer İlçesi, Dilek Özer İlköğretim okulunda yapılması gereken uygulama, okul müdür yardımcısı tarafından yetkisizlik gerekçesi ile yapıtırılmamıştır. Bu nedenle araştırma, 2 okulun II. Kademe 7. sınıfında okuyan, 102 öğrencisi ve ders öğretmenlerinin verdikleri bilgilerle sınırlandırılmıştır.

Araştırma kapsamında ele alınan İlköğretim II. Kademe Resim-iş programı, 7. sınıf resim-iş dersi programı ile sınırladılmıştır.

Araştırma kapsamında hazırlanan örnek ders planı, 2004-2005 yılı II. döneminin bir ders konusu seçilerek kullanılmış, Bloom'un taksonomisi yalnızca bu ders planına adapte edilmiştir.

1.18 Tanımlar

Amaç: “Bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanılması kararlaştırılan ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilen özelliştir”⁵⁵.

---

⁵⁵ Ertürk, Selahattin, Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan A.Ş. 8. Baskı, Ankara 1994, s.24

Eğitim - Öğrenim Amacı: “Bir toplumun sosyal-kültürel normlarından, eğitim süreci için bilinçli olarak konmuş, bir zaman akımı içinde bilinçli olarak erişilmek istenen normalara “Eğitim” ya da “Öğrenim amacı” denir”⁵⁶

Amaçlar Taksonomisi: “Taksonomi, tasnif ederek dağıtma, sıralama demektir. Amaçlar taksonomisi, amaçların hiyerarşik olarak sınıflandırılmasıdır”⁵⁷.

Hedef Davranış: Programın sonunda öğrencilerin göstermesi gereken bazı beceri, tutum ya da bilgiler bütünüdür.

Yıllık Plan: Bir öğretim yılı içinde yapılacak tüm öğretim etkinliklerinin planlanmasıdır.

Ünite Planı: “Öğretmenin gözetimi ve denetimi altında belli bir süre zarfında ve eğitimin amaçlarına uygun olarak bilgi, beceri ve anlayış kazandırmayı amaçlayan bir konu ya da sorun etrafında düzenlenmiş, farklı etkinlikleri öğrenme yaşantılarını ve değerlendirme çabalarını kapsayan ayrıntılı plandır”⁵⁸.

Ders Planı: “Öğretmenin bir ders süresi boyunca öğrencilerle ne tür etkinliklerde bulunacağını, öğrencilere nasıl ve neler öğreteceğini gösteren rehberdir”⁵⁹

---

⁵⁶ Hesapçioğlu, Muhsin, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. 4. Baskı, İstanbul 1997, s.50

⁵⁷ Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Yayınları, Ankara 1997, s.12

⁵⁸ Demirel, Özcan, Öğretme Sanatı, Pegem Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2003, s.118

⁵⁹ Küçükahmet, a.g.e., s.47

Özgeçmişim

1976 yılında Bursa/Yenişehir’de doğdum ilk ve orta öğrenimimi burada tamamladım. 1994 yılında Bursa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Resim Bölümünden, 1998’ de Uludağ Üniversitesi, Resim-iş Öğretmenliği, Grafik A.S.D.’ndan mezun oldum.

2005 Şubat ayında Necatibey Meslek Lisesi’ne Grafik Öğretmeni olarak atandım.

2002 yılında Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı’nda yüksek lisansına başladım.

Yrd. Doç. Gonca ERİM’in danışmanlığında “Bloom’un Amaçlar Taksonomisinin Resim-İş Derslerine Adaptasyonu” konulu teze başladım.

KAYNAKÇA

- Alakuş, Ali Osman, “Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitimimizin Genel Bir Görünümü”, Milli Eğitim Dergisi, Ankara Güz/2003, s.233
- Alıcıgüzel, İzzettin, “Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim”, Sistem Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 1999.
- Artut, Kazım, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Anı Yayıncılık, Ankara 2001.
- Çağdaş Eğitimde Sanat, 1996. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları, İstanbul.
- Bloom, Benjamin Samuel, İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, Çeviren: Durmuş Ali Özçelik, M.E.Basımevi, İstanbul 1998
- Demirel, Özcan, Genel Öğretim Yöntemleri, Usem yayınları, Ankara 1994.
- Demirel, Özcan, Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Usem yayınları, Ankara 1997.
- Demirel, Özcan, Öğretme Sanatı, Pegem Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2003.
- Dikici, Ayhan, “Sanat Eğitiminde Yaratıcılık”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 149, Ankara 2001.
- Dökmen, Üstün, Sanatta ve Günlük yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati, Sistem Yayıncılık, İstanbul 1998.
- Duyar, Derya, “İlköğretim II. Kademe Resim iş Dersi Amaçlarının Gerçekleşme Derecesi ve Öğretmen Profili” , (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü), Bursa 2001.
- Erden, Minure, Eğitimde Program Değerlendirme, Pegem Yayınları, Ankara 1995.
- Ersoy, Ayla, Sanat Eğitiminin Genel Eğitime Katkısı, G.S.E. ve Eğt. Prog. ve Öğrt. II., M.E.Basımevi, Ankara 1990.

- Ertürk ,Selahattin, Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan Matbaası, 8. Baskı, Ankara . 1994.
- Fidan, Nurettin, Okulda Öğrenme Ve Öğretme, Ankara1996.
- Geisselhart, Ronald R/Zerbst Marian, Bellek Geliştirme, Evrim Yayınevi, İstanbul 1984.
- Gelb, Michael J., Leonarda Da Vinci Gibi Düşünmek, Beyaz Yayınları, İstanbul 1999.
- Gökaydın, Nevide, Temel Sanat Eğitimi, Sedir Yayınevi, Ankara 1990.
- Gürkan, Tangu, Hedefler ve Hedef Davranışlarla Nasıl Başederiz?, Pegem Yayınları, Ankara 1998.
- Güven, İsmail, “Etkili Bir Öğretim İçin Öğretmenlerden Beklenenler”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 164, Ankara Güz/2004, s.127
- Hesapçıoğlu, Muhsin, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Sefa Yayınları, İstanbul 1994.
- İlhan, Ayşe, “İlköğretim Resim-iş Derslerinin İlköğretim Müfettişleri Tarafından Değerlendirilmesi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 161, Ankara Kış/2004, s.123
- İlköğretim Okulu Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997.
- İpşişoğlu, Zehra, Eğitimde Yeni Arayışlar, Adam Yayınları, İstanbul 1997.
- Karagözoğlu, Galip, “Yüksek Öğretime Geçişte Öğretmenlik Mesleğine Yönelme”, Uluslar Arası Sempozyum, Hacettepe.Ü. Eğitim Fak. Dergisi, Sayı 2, Ankara 1987.
- Kırışoğlu, Olcay Tekin, Sanatta Eğitim, Boğaziçi Yayınları, Ankara 1991.
- Kırışoğlu, Olcay Tekin, Sanatta Eğitim, Pegem Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2002.
- Kuruoğlu, Nihal, “Kaynaştırılmış Sanat Eğitimi Yönteminin İlköğretime Uygulanması ve Sonuçları”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü), Ankara 1997
- Küçükahmet, Leyla, Eğitim Programları Ve Öğretim, Ankara 1997.

- Küçükahmet, Leyla, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Nobel Dağıtım, 3. Baskı, Ankara 2000.
- M.E.B İlköğretim Kurumları Resim-iş Dersi Öğretim Programı, M.E. Basımevi, Ankara 1992.
- M.E.B İlköğretim Okulu Ders Programları, M.E. Basımevi, İstanbul 2000.
- M.E.B Tebliğler Dergisi, 5 Nisan 1971, Cilt 34, Sayı: 1651
- Neret, Gilles, Dali, Taschen Press, Petersburg 1994
- Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları, Şafak Matbaacılık, Ankara 1990.
- Özçelik, Durmuş Ali, Eğitim Prog. Ve Öğretim, Ösym yayınları, Ankara 1993.
- San İnci, Sanat Eğitimi Kuramları, Ankara 1983.
- San İnci, Sanat ve Eğitim, Ütopya Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2004.
- Sezer, Hulusi, İlköğretimde Resim-iş Eğitimi, T.C. MEB Projeler Koordinasyon Mrk. Bşk., Ankara 2001.
- Sönmez, Veysel, Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Şafak Matbaası, Ankara 1994.
- Sönmez Veysel, Gelecektek Olası Eğitim Sistemleri, Anı Yayıncılık, Ankara 1998.
- Türkdoğan, Galip, Sanat Eğitimi Yöntemleri, Resim-İş Öğretimi, Kadioğu Matbaası, Ankara 1984.
- Türkoğlu, Pakize, Tonguç Ve Enstitüleri, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2000.
- Ünver, Erdem, Sanat Eğitimi, Nobel Yayıncılık, Ankara 2002.
- Üstündağ, Tülay, Yaratıcılığa Yolculuk?, Pegem Yayıncılık, 2.Baskı, Ankara 2003.

- Özsoy, Vedat, Görsel Sanatlar Eğitimi, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara 2003.
- Varış, Fatma, Eğitimde Program Geliştirme, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara 1994.
- Yavuzer, Haluk, Çocuk Eğitimi El Kitabı, Remzi Kitabevi, İstanbul 1998.
- Yavuzer, Haluk, Resimleriyle Çocuk, Remzi kitabevi, 7. baskı, İstanbul 1998.
- Yıldırım, Ramazan, Yaratıcılık Ve Yenilik, Sisem Yayıncılık, İstanbul 1998.

BÖLÜM IV

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre;

Bloom'un Amaçlar Taksonomisinin İlköğretim II. Kademe Resim-iş Derslerine adapte edilmesi ile, öğrencilerin dersle ilgili bilgi düzeylerinin, konu ile ilgili kavramların anlaşılmasında, çözümlenmesinde örnek derste yapılan ön test ve son testlere verilen cevaplar doğrultusunda ve ders sonrasında yaptıkları portre çalışması sonucu öğrenci becerilerinin geliştiği, öğretmenlerin Resim-İş dersi amaçlarını sınıflayarak, günlük planlarında ulaşmak istedikleri hedefleri daha detaylı olarak görebilecekleri anlaşılmıştır.

Araştırma kapsamında yapılan öğretmen anketi sonucunda, Resim-iş öğretmenlerinin %60'ının günlük ders planlarında yer alan amaçları belirlemede zorlanmadıkları ortaya çıkmıştır. Bunun nedeni, Resim öğretmenlerinin MEB tarafından belirlenen Resim-iş dersi amaçlarından konuya uygun olarak seçerek kullanmalarıdır. Araştırmada öneri olarak hazırlanan ders planında, MEB'nin belirlediği Resim-iş dersi amaçları Bloom'un amaçlar taksonomisine uygun olarak sınıflanarak, ders amaçlarını detaylı olarak göstermekte ve öğretmenlere ulaşabilecekleri hedef ve davranışları belirlemede kolaylık sağlamaktadır.

MEB tarafından verilen bu ders programının, Bloom'un Amaçlar Taksonomisine göre sınıflanarak kullanılması, öğretmene bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlarla ilgili amaçların hangileri olduğu ve bu amaçlara uygun davranışları belirlemede ve değerlendirmede kullanabileceklerdir.

Haftada 2 saat olan Resim-iş dersi, ankete katılan öğretmenlerin %94'üne göre ders planlarını ve konuları uygulamasında yeterli olmamaktadır. Resim iş dersi konuların benzer özellikte olanları ve benzer amaca hizmet edenlerinin birleştirilmesi ile yıllık planda yer alan konuların tamamını ele alabilecektir. Ve öğretmenlerin günlük planlar yerine ünite planları ile birleştirilmiş konuları alarak, daha kapsamlı olarak hazırlamalarına olanak sağlayacaktır.

Öğretmen anketi sonucunda, resim öğretmenlerinin %90'ı kendilerine sunulacak yeni uygulamalar konusunda istekli oldukları ve farklı önerilere açık olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni yaklaşımlara ve uygulamalara açık oluşu olumludur.

ÖNERİLER

- Araştırmada, öğretmenlerin Resim-iş ders saatinin ders planlarını uygulamada yeterli olmadığı yolunda görüş bildirdikleri görülmektedir. Yıllık planlarda yer alan, ortak amaçlara hizmet eden, birbiri ile ilişkilendirilebilecek konular birleştirilerek, her hafta bir konu yerine, bir kaç hafta süren birleştirilmiş konularla ders işlenebilir.
- Günlük planlar yapılırken, resim iş dersi konularını planlarken, öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır. Konular öğrencilerin dikkatini çekebileceği şekle getirilmeli, uygulamada öğrencilerde istek uyandırabilecek şekilde olmalıdır.
- Ders planları ve ünite planları yapılırken işlenişi, değerlendirmeyi kolaylaştıracak örnekler, çalışma kağıtları, kısa değerlendirme soruları önceden öğretmenler tarafından hazırlanmalıdır.
- Eğitimde ve Resim-iş derslerindeki yeni yaklaşımlar, MEB tarafından seminerler şeklinde Resim-iş dersi öğretmenleri ile paylaşılmalı, bunların uygulamalardaki şekli ve önemi paylaşılmalıdır. İlgili kaynaklar okul müdürlüklerine gönderilerek Resim dersi öğretmenlerinin bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin farklı önerilere ve uygulamalara açık olmaları sevindiricidir. Kendilerine öneri olarak sunulacak yeni yaklaşımları uygulama konusunda istekli oldukları gözlenmektedir. Resim-iş dersi öğretmenleri hep aynı konuları aynı şekilde işlemenin öğrenciler ve kendileri açısından sıkıcı olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir.

- Öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplar ve araştırma sonuçları incelendiğinde Resim-iş dersi müfredatlarında, ders programlarında yeni düzenlemeler gerektiği görülmektedir.
- Resim-iş ders programlarında yer alan genel amaçlar ve konuların amaçları Bloom'um amaçlar taksonomisine göre sınıflandırılarak Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor davranışlara hizmet eden amaçlar belirlenmeli, yeni resim-iş dersi programları hazırlanarak resim öğretmenleri ile paylaşılmalı ve kullanmaları sağlanmalıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünü evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumu, ders uygulama çalışmalarına ilişkin bilgileri içermektedir.

2.1 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Bursa ili merkez ilçelerinde bulunan, İlköğretim II. Kademe okullarında görev yapan Resim Öğretmenleri ve öğrencileri oluşturmaktadır. Bursa ili, Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer ilçelerinden seçkisiz örneklem yoluyla belirlenen 10'ar okulun (Bkz. EK II) toplam 48 öğretmeni ve 2 okulun 7. sınıf öğrencileri bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Ders uygulaması sırasına, seçkisiz olarak Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan ve Osmangazi Hamitler Adnan Türkay İlköğretim okulu 7. sınıf öğrencileri 7/A sınıfı örnek ders planı uygulanan sınıf ve 7/B sınıfı okul öğretmenin hazırladığı ders planı uygulanan sınıf olarak ikiye ayrılmıştır. Bu sınıflardan 7/B grubuna okulun resim öğretmeni, yıllık plan doğrultusunda kendi hazırladığı günlük planla ders işlemiş, 7/A grubu ise aynı yıllık plan doğrultusunda araştırma için hazırlanan, amaçların Bloom'un amaçlar taksonomisine göre yer aldığı günlük ders planı uygulamıştır.

Ders uygulaması, Nilüfer ilçesi, Dilek Özer İlköğretim okulu müdür yardımcısının yetkisizlik gerekçesi göstererek yaptırmaması sebebi ile Osmangazi Hamitler Adnan Türkay İlköğretim ve Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan ilköğretim okullarında yapılmıştır.

2.2 Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan ve iki bölümden oluşan araç araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. I. Bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan 10 sorudan oluşan anket formu bulunmaktadır. Tez anket soruları hazırlanırken bazı sorularda araştırmacının Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda hazırladığı "İlköğretim II. Kademe Resim İş Dersi Amaçlarının

Gerçekleşme Derecesi ve Öğretmen Profili” konulu yayınlanmamış yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır. Anket soruları tez danışmanı ve bu alanda uzman kişilere danışılarak oluşturulmuş, son şekli ile uygulamaya hazır şekle getirilmiştir.

Anketin uygulanabilmesi için Bursa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır.

Araştırmacı tarafından anket formları sonucunda hazırlanan örnek resim iş dersi günlük planı (Bkz. EK III), Osmangazi Hamitler Adnan Türkay İlköğretim ve Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan ilköğretim okullarında 7/A sınıfları ve 7/B sınıfları olmak üzere 2’ye ayrılarak, 7/A sınıflarına uygulanmıştır. Uygulama sonunda 7. sınıf öğrencilerinden kendi portrelerini yapmaları istenmiştir.

Son test toplam 5, ön test toplam 3 sorudan oluşmaktadır. Ön testte 1. soru öğrencilerin konu ile ilgili ön bilgi düzeyini öğrenme amacı ile sorulmuş, 2 ve 3. sorular son testte de sorularak ders sonundaki bilgi düzeyi saptanmaya çalışılmıştır.

Örnek ders planının uygulanabilmesi için Bursa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır.

2.3 Verilerin Toplanması

Bloom’un amaçlar Taksonomisinin İlköğretim II. Kademe Resim İş Derslerine adaptasyonunu sağlama amacıyla, öğretmenlerin Resim İş Derslerine bakış açılarını belirlemek ve önerilerini almak amacı ile hazırlanan, 10 sorudan oluşan öğretmen anketi, belirlenen 30 okuldaki resim iş dersi öğretmenlerine verilerek soruları cevaplamaları istenmiştir.

Anket formu sonucunda öğretmenlerin örnek bir plana olumlu yaklaştıkları ortaya çıkmış ve bu doğrultuda araştırmacı tarafından örnek resim iş dersi planı oluşturulmuştur. Bu plan 7/A sınıfı öğrencilerine, 2 ders saatinde uygulanmıştır. İlk saatte ön test yapılmış, konu anlatılmış ve son test uygulanmıştır. 2. saatte öğrencilerden konu ile ilgili portrelerini yapmaları istenmiş ve bu resimler toplanmıştır. 7/B sınıflarına okul Resim İş öğretmeni ders anlatmış ve öğrencilere konu sonunda kendi portreleri yaptırılmıştır. Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfı öğrencilerinin ve okul

öğretmenin hazırladığı ders planı uygulanan 7/B sınıfı öğrencilerinin resimleri araştırma kapsamında toplanmıştır.

2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında 30 İlköğretim okulu öğretmenlerine uygulanan öğretmen anketinden elde edilen veriler toplanarak frekans ve yüzde kullanılarak analiz edilmiştir. Hazırlanan tabloda bu veriler belirtilerek, gerekli yorumlarla desteklenmiştir.

Anket sonrasında öneri olarak hazırlanan örnek resim iş dersi planı içinde öğrencilere uygulanan ön test ve son testlerde frekans ve yüzde kullanılarak analiz edilerek, öğrencilerin ders öncesi ve sonrası bilgi düzeyleri analiz edilmiştir. Ön test ve son test sonuçları grafikleştirilerek gerekli açıklamalar yapılmıştır (Bkz EK IV). Ders sonrasında örnek ders planı uygulanan ve okul öğretmenin ders planının uygulandığı grupların yaptıkları resimlerde öğrencilerin gelişim düzeyleri ve resim dersinin amaçları araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.

2.5 Ders Uygulaması

Araştırmanın ders uygulaması Osmangazi Hamitler Adnan Türkay İlköğretim ve Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan ilköğretim okullarında 7/A sınıfları örnek ders planı uygulanan grup, 7/B sınıfları okul öğretmenin hazırladığı ders planı uygulanan grup olmak üzere 2'ye ayrılarak uygulanmıştır. Osmangazi Hamitler Adnan Türkay İlköğretim ve Yıldırım Şehit Polis Bülent Arslan İlköğretim okullarında 7/A sınıflarında toplam 51 öğrenci, 7/B sınıflarında da 51 öğrenci olmak üzere, toplam 102'dir. Öğretmen anketlerinde ders süresinin yetersizliğine değinen öğretmenlere öneri olarak hazırlanan örnek ders planında iki farklı konu birleştirilmiş ve konu olarak da 7. sınıf ders programında yer alan "Portre" ve "Röpröduksiyon inceleme" seçilmiştir.

Resim İş Dersi Amaçlarının kısmen gerçekleştiğini belirten öğretmenlere hazırladıkları planlarda Bloom'un Taksonomisini ve resim iş dersi amaçlarını nasıl birleştireceklerini öneri olarak sunan ders planı, okulların 7/A sınıflarına uygulanmıştır. Öncelikle uygulama yapılacak okulların müdürleri ile görüşülerek gerekli izin alınmış, okul öğretmeni ile uygun sınıf ve ders saati belirlenmiştir. Konu okul öğretmeni ve araştırmacı ile beraber paralel olarak işlenmiş, araştırmacı örnek ders planını uygulamış,

okul 7ğretmeni kendi ders planını uygulamıştır. Ders sonunda her iki grubun yaptıkları resimler toplanarak ders 7ğretmenleri ve araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.

Araştırmacı, 7ncelikle ders planında yer alan 7n testi 7/A sınıfı 7ğrencilerine uygulayarak 7ğrencilerin konu ile ilgili 7n bilgilerini araştırmış, konu anlatımı ve 7rnek resimlerin g7sterilmesinden sonra son testi uygulamıştır. 7rnek resimlerin sanat eleştirisi soruları ile incelenmesinden sonra 7ğrencilerin pastel boya ile s7rrealist tarzda portrelerini yapmaları istenmiştir. 7rnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları ve okul 7ğretmeninin ders planı uygulanan 7/B sınıfları 7ğrencilerinin yaptıkları portre 7alışmaları araştırmanın sonu7lanabilmesi i7in toplanmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bloom'un amaçlar taksonomisinin ilköğretim II. kademe resim iş derslerine adaptasyonunu sağlamak amacıyla, Bursa ilindeki üç merkez ilçede (Osmangazi, Yıldırım, Nilüfer), 30 İlköğretim okulunda görev yapan 48 resim öğretmenine anket uygulanmıştır. Anket formu doğrultusunda 7. sınıflar için örnek bir ders planı hazırlanarak 7/A sınıflarına bu ders planı doğrultusunda ön test ve son testler uygulanmıştır. Uygulama kapsamında 7/B sınıflarına ders öğretmenin dersi işleyişine müdahale edilmemiş, yalnızca öğrencilerin uygulama çalışmaları (portreler) toplanmıştır. Araştırmanın bulguları ve yorumlanması; bu bölümde, öğretmen anketleri ve sonuçları, örnek ders planı doğrultusundaki ön test ve son testler ile öğrenci çalışmaları olarak yer almaktadır.

3.1 ÖĞRETMEN ANKETİ

Bilgi toplama amacı ile yapılan anketi örnekleme giren 48 öğretmen cevaplamıştır. Bu kısımda örnekleme giren ve anketi cevaplayan öğretmenlerin resim iş dersi amaçlarının ne derece gerçekleştiği konusundaki değerlendirmeleri, Bloom'un taksonomisi hakkındaki bilgi düzeyleri, resim dersi saati konusundaki düşünceleri, ders planları ile ilgili sorulara verdikleri cevaplar yer almaktadır.

Tablo 3.1 Öğretmen anketi

SORU	EVET		HAYIR		KISMEN		BOŞ	
	f	%	f	%	f	%		%
1	4	8	12	25	32	67	0	0
2	25	52	9	19	14	29	0	0
3	11	23	29	60	8	17	0	0
4	3	6	45	94	0	0	0	0
5	12	25	27	56	8	17	1	2
6	17	35	21	44	10	21	1	2
7	10	21	5	10	33	69	0	0
8	39	81	0	0	9	19	0	0
9	21	44	15	31	12	25	0	0
10	43	90	1	2	4	8	0	0

Soru 1: Araştırmaya katılan öğretmenlerin %8'ine göre resim iş dersi amaçları gerçekleşmekte, %25 ine göre amaçlar gerçekleşmemekte, %67 sine göre ise kısmen gerçekleşmektedir.

Soru 2:Amaçların gerçekleşme derecesini arttırmak için ders planlarında amaç ve davranışların detaylı olarak belirtilmesi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %52'sine etkili olurken, %19 'una göre etkili olmaz, %29'una göre ise kısmen etkili olabilir.

Soru 3:Ankete katılan öğretmenlerin %23'ü ders planlarında yer alan amaç ve davranışları belirlerken zorlanmakta, %60'ı zorlanmamakta, % 17'si ise kısmen zorlanmaktadır.

Soru 4: Haftalık resim iş dersi saati, ünite ve günlük planların uygulanmasında, ankete katılan öğretmenlerin %6'sına yeterli olmakta, %94'üne ise yeterli olamamaktadır.

Soru 5: Araştırmaya katılan öğretmenlerin %25'i Bloom'u tanımakta, %56'sı tanımamakta, %17'si kısmen tanımaktadır.

Soru 6: Eğitimde amaçların sınıflandırılması kavramını ankete katılan öğretmenlerin %35'i daha önceden duymuş, %44'ü duymamış, % 21'si kısmen duymuştur.

Soru 7: Araştırmaya katılan öğretmenlerin %21'i resim iş eğitiminde yeni yaklaşımları takip edebilmekte, %10'u takip edememekte, %69'u ise kısmen takip edebilmektedir.

Soru 8: Ankete katılan resim öğretmenlerinin %81'ine göre resim iş dersi programlarında, öğretim yöntemlerinde ve uygulamalarında yeni düzenlemelerin gerekli olduğunu belirtmekte, %19'u ise kısmen düzenleme gerektiğini belirtmektedir.

Soru 9: Araştırmaya katılan öğretmenlerin %44'ü ders planlarını hazırlarken örnek bir plana ihtiyaç duymakta, %31'i ihtiyaç duymamakta, %25'i ise kısmen ihtiyaç duymaktadır.

Soru 10: Araştırmaya katılan öğretmenlerin %90'ı derslerinde yer alan davranışları belirlerken örnek olacak bir plana olumlu yaklaşırken, %2 si olumsuz yaklaşımda, % 8'i ise kısmen olumlu yaklaşmaktadır.

3.2 ÖRNEK PLAN İÇERİSİNDEKİ ÖN TEST, SON TEST SONUÇLARI

Bu bölümde anket formu doğrultusunda öğretmenlere örnek teşkil edecek bir Resim dersi planı hazırlanmıştır ve 7/A sınıflarına uygulanmıştır. Öğrencilere örnek ders planı işlenmeden önce konu ile ilgili ön test yapılarak konu ile ilgili ön bilgi düzeyleri kontrol edilmiş, ders anlatımı sonrasında son test yapılarak öğrencilerin öğrenme düzeyleri saptanmıştır. Ön test ve son teste verilen cevaplarla öğrencilerin örnek ders planına göre anlatılan dersten edindikleri bilgi düzeyi belirlenmiştir.

3.2.1 Ön test

Ön testi örnekleme giren, 7/A sınıflarındaki 51 öğrenci cevaplamıştır. Elde edilen sonuçlar, testteki sorulara göre tablolarda yer almaktadır.

Tablo 3.2.1.1

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin ön test 1. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru:1 Sürrealizm akımını daha önce duydunuz mu?

EVET		HAYIR		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%
3	6	48	94	51	100

Tabloda görüldüğü gibi Örnekleme giren, 7/A grubundaki öğrencilerin % 94' ü sürrealizm akımını duymadıklarını belirtirken, % 6'lık küçük bir grup sürrealizm akımını daha önce duyduğunu belirtmiştir.

Tablo 3.2.1.2

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin ön test 2. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru 2: Hangisi gerçeküstü akımın öncülerindendir?

CARAVAGGIO		RAFAELLO		SALVADOR DALİ		L. DA VINÇİ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2	4	18	35	7	14	24	47	51	100

Öğrencilerin gerçeküstü akımının öncüsü kimdir sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde % 47'si Leonardo Da Vinci, % 35' i Rafaello, % 4'ü Caravaggio diyerek yanlış cevap vermiş, deneklerin %14'ü Salvador Dali diyerek soruyu doğru cevaplamışlardır.

Tablo 3.2.1.3

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin ön test 3. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru: 3 Gerçeküstü sanat akımının konuları neler olabilir?

Dini Konular		Düşler ve Rüyalar		Doğa		Mitoloji		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2	4	31	61	17	33	1	2	51	100

Araştırmanın 7/A sınıflarında bulunan öğrencilerin gerçeküstü akımın konuları neler olabilir sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin % 61'inin Düşler ve Rüyalar dediği, %33'ünün doğa dediği, % 4'ünün dini konular ve % 2' sinin de mitoloji dediği görülmektedir.

3.2.2 Son test

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıflarında bulunan 51 öğrencinin cevapladığı son test, Sürrealizm akımı, öncüleri, konuları, içeriği gibi 5 sorudan oluşmaktadır. Örnek ders planı işlendikten ve örnek sanatçı resimleri gösterilip, incelendikten sonra uygulanan son testte elde edilen cevapların dağılımı, testteki sorulara göre aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

3.2.2.1

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin öğrencilerinin son test 1. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru: 1 Sürrealizm akımının öncülerinden biri .....dir.

DOĞRU		YANLIŞ		BOŞ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%
43	84	3	6	5	12	51	100

7/A sınıflarına bulunan öğrencilerin işlenen ders sonunda yapılan son testteki açık uçlu olarak sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin %84'ünün soruyu doğru olarak cevap verdiği, %6'sının yanlış cevap verdiği, % 12'sinin ise soruyu boş bıraktıkları görülmektedir.

3.2.2.2

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin son test 2. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru: 2 gerçeküstü ressamın resimlerinde .....kullanmışlardır.

- a) Dini konuları
- b) Doğa etütlerini
- c) Düş dünyalarını ve rüyalarını
- d) Çiçekleri

DOĞRU		YANLIŞ		BOŞ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%
51	100	0	0	0	0	51	100

Araştırmaya katılan 7/A sınıflarındaki öğrencilerin, ders sonunda yapılan son testte 2. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde tamamının (%100) c) şıkkını işaretleyerek soruyu doğru cevapladıkları gözlenmektedir.

3.2.2.3

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin son test 3. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru: 3 Salvador Dali'nin en ünlü eserleri arasında .....sayılabilir.

DOĞRU		YANLIŞ		BOŞ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%
41	80	3	6	7	14	51	100

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin son testte yer alan 3. soruya verdikleri yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin % 80'inin soruyu doğru cevapladıkları, % 14' ünün soruyu boş bıraktığı, % 6'sının soruyu yanlış cevapladıkları görülmektedir.

3.2.2.4

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin son test 4. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru: 4 Eriyen saatler resminde sanatçı .....konu almıştır.

DOĞRU		YANLIŞ		BOŞ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%
36	71	11	22	4	7	51	100

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin işlenen ders sonunda yapılan son testteki açık uçlu olarak sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin % 71' inin soruya doğru olarak cevap verdikleri, % 22' sinin soruya yanlış cevap verdikleri, %7'sinin ise soruyu boş bıraktıkları görülmektedir.

3.2.2.5

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin son test 5. soruya verdikleri cevapların dağılımı

Soru: 5 Salvador Dali.....sanatçıdır.

- a) İngiliz
- b) Türk
- c) Amerikalı
- d) İspanyol

DOĞRU		YANLIŞ		BOŞ		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%
51	100	0	0	0	0	51	100

Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin son testteki son soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %100'ünün soruyu doğru olarak cevapladığı görülmektedir.

Grafikler incelendiğinde (Bkz. EK.IV), örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin ön testte yer alan soruların %73 oranında yanlış olarak cevapladıkları görülmektedir. Bu da öğrencilerin ders öncesi konu ile ilgili ön bilgi düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Ders anlatımından sonra yapılan son testte ise öğrencilerin soruları %86 oranında doğru cevapladıkları görülmektedir.

Araştırma kapsamında hazırlanan örnek ders planında Sürrealizm ve renkli çalışmalar konuları birleştirilerek öğrencilerden sürrealist tarzda kendi portreleri yapmaları istenmiştir. İlköğretim II. Kademedeki her yıl yer alan Portre konusu öğrencilerin ergenlik öncesi döneme rastlaması sebebi ile keyifsiz olarak çalışıldığı öğrenci ve öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Ergenlik dönemi sırasında fiziksel özelliklerinden hoşnut olmayan öğrenci kendi portresinin çalışılması istendiğinde, benzetme kaygısıyla da beraber hem çalışmadan hem de dersten uzaklaştığını ifade etmektedir. Çalışılan portrelerde resmin yarım bırakıldığı, bitirilmediği ve çeşitli bahaneler öne sürülerek teslim edilmediği gözlenmiştir. Yine bu dönem öğrencilerinin renk konusundaki hevesi portre çalışmalarında görülememektedir.

Araştırmacı tarafından hazırlanan plan doğrultusunda röprodüksiyon inceleme ve renkli çalışmalar konusu birleştirilerek verilen portre çalışmasında, öğrencilerin ünlü sanatçıların resimlerini ilgi ile izledikleri, sanat eleştirisi sorularını cevaplamakta istekli oldukları gözlenmiştir. Öğrencilerden sürrealist tarzda kendi portrelerini yapmaları istendiğinde öncelikle biraz tedirgin oldukları gözlenmiştir. Sürrealist portre örnekleri gösterilerek, kendilerini görmek istedikleri, düşledikleri gibi çizebilecekleri söylendiğinde öğrencilerin kendi portrelerini hayallerindeki gibi çalıştıkları görülmektedir. Renk kullanımına bakıldığında deney grubu öğrencilerinin sürrealist tarzda yaptıkları portrelerinin son derece renkli, özgün ve kompozisyon bakımından daha doğru olduğu görülmektedir.

Resim iş dersinin amaçları ve konu ile ilgili amaçlar Bloom'un amaçlar taksonomisine göre sıralanarak örnek planda yer almıştır. Böylece hangi amacın

bilişsel, hangi amacın duygusal, hangi amacın devinışsel alana yönelik olduğu belirlenmiştir. Bu amaçlar davranışa dönüştürülürken yine Bloom'un taksonomisinin alt evrelerinden hangisine girdiği tespit edilmiştir. Bu şekilde öğretmen amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğini, işlenilen konuda hangi alana yönelik amaçların öncelikli olarak gerçekleştiğini, hangi amaçların gerçekleşmediğini belirlemede kolaylık sağladığı görülmektedir.

Ders planında Resim İş Dersinin genel amaçlarından örnek ders planı ile ilgili olan ve aşağıda yer alan amaçların tamamının gerçekleştiği ön test son test sonuçlarından ve öğrenci çalışmalarından gözlenmektedir.

AMAÇLAR:

1. (MEB) *Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme*

Sanat eleştirisi sorularına verilen cevaplar ve öğrencilerin yaptıkları resimler doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

12. (MEB) *Değişik ulusların kültürlerinden edindiği izlenimleri ve yorumları görsel olarak ifade edebilme.*

Öğrencilerin yaptıkları resimler doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

13. (MEB) *Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilme*

Öğrencilerin yaptıkları resimler ve ön test son teste verilen cevaplar doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

14. (MEB) *Sanat etkinlikleri yoluyla sanatın yaşama katkısını sezebilme*

Sanat eleştirisi sorularına verilen cevaplar doğrultusunda ve örnek röprodüksiyonların incelenmesi sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

15. (MEB) *Hayatını etkileyen ve değişik sanat etkinlikleri yoluyla oluşan duygularını çalışmalarına yansıtabilme*

Öğrencilerin yaptıkları resimler incelendiğinde amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

16. (MEB) Sanat eseri veya sanat değeri olan röprodüksiyon örneklerini inceleyerek sanata ilgi duyabilme

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

17. (MEB) Sanatçı üslupları ve sanat akımları hakkında temel bilgiler edinme

Sanat eleştirisi sorularına verilen cevaplar, ön test ve son teste verilen cevaplar doğrultusunda amaçların gerçekleştiği belirlenmiştir.

Davranışlar

Bilişsel alan:

* *Sanatın bir kültür ürünü olduğunu söyler ve yazar. (Bilgi)*

Salvador Dali'nin örnek çalışmalarının incelenmesi sırasında, sanat eleştirisi sorularının ve ön test, son test sorularının cevaplanmasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Güzel sanatların bir ifade aracı olduğunu söyler. (Bilgi)*

Sanat eleştirisi sorularına verilen cevaplar doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Özgün sanat ve tasarım örneklerinin sanatçılar ve tasarımcılar tarafından yapıldığını söyler. (Bilgi)*

Sanat eleştirisi sorularına verilen cevaplar doğrultusunda ve örnek röprodüksiyonların incelenmesi sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Eseri, sanatçısının yardımı ile tanır. (Kavrama)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Sanatçının bir kaç eserine bakarak ortak özelliklerini söyler. (Uygulama)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Eserin konusunu söyler. (Analiz)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve son test sonuçları doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Eseri kompozisyon yoluyla inceler. (Uygulama)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Eserin tekniğini ve üslubunu tanıır. (Kavrama)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Sanat eserini eleştirici olarak tartışır. (Sentez)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Edindiği görsel izlenimleri ve bilgileri çalışmalarında değerlendirir. (Değerlendirme)*

Ders anlatımı sonunda sürrealist tarzda kendi portre çalışmaları doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Sanatçının çalışmalarına bakarak çalışmalardaki ortak özellikleri söyler. (Uygulama)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Güzel sanatların insanların beğenilerini ve hayal gücünü geliştirdiğini örneklerle kavrar. (Kavrama)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

Duyuşsal alan:

* *Öğrenci dersi dinlemeye istekli olur. (Alma)*

Ders anlatımında öğretmenin gözlemleri doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Sorulan soruları cevaplamaya istekli olur. (Alma)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında sorulan sorularda ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Gösterilen örneklere ilgi duyar. (Davranımda bulunma)*

Röprodüksiyonların incelenmesi sırasında öğretmenin gözlemleri doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Sanat akımını merak eder. (Davranımda bulunma)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında sorulan sorularda ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Eserlerin içinden birini tercih eder. (Kıymet biçme)*

Röprodüksiyonların incelenmesi sırasında öğretmenin gözlemleri doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Tercih ettiği resmi neden beğendiğini açıklar. (Organize etme)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında sorulan sorularda ve sanat eleştirisi sorularının cevaplanması sırasında amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

* *Çalışmasında tercih ettiği çalışmayı uygular. (Kendine mal etme)*

Sürrealist tarzda kendi portresini yapması doğrultusunda amacın gerçekleştiği belirlenmiştir.

Devinişsel alan:

* *Gösterilen örnekleri izler. (Gözleme)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenmesi sırasında ve pastel boya kullanımının gösterilmesi sırasında ders öğretmenini izlemesi takip edilerek amacın amacına ulaştığı belirlenmiştir.

* *Çalışmanın uygulamasının yapılışını taklit eder. (Taklit etme)*

Salvador Dali'nin resimlerinin incelenerek, bu tarzda pastel boya kullanımının gösterilmesi sonrasında, kendi portresini pastel boya tekniği ile uygulaması gözlenerek amaca ulaşıldığı belirlenmiştir.

* Verilen tekniğin araç ve gereçlerini, öğretmen denetiminde uygun olarak kullanır. (Pratik yapma)

Pastel boya kullanımının gösterilmesi sonrasında, kendi portresini pastel boya tekniği ile uygulaması, yapılış sırasında gözlenerek amaca ulaşıldığı belirlenmiştir.

* Verilen konu ile ilgili iki boyutlu çalışma yapar. (Pratik yapma)

Öğrenci pastel boya kullanımını gördükten sonra, kendi portresini sürrealist tarzda pastel ile çalışmıştır. Yapılan çalışmalar araştırma kapsamında toplanarak incelendiğinde amaca ulaşıldığı belirlenmiştir.

* Gördüğü örnekleri kendi çalışmasına aktarır. (Yeni duruma uydurma)

Sürrealist akımının resimleri incelenerek akım hakkında bilgi alan öğrenci kendi portresini pastel tekniği ile aynı tarzda yapmıştır. Araştırma kapsamında toplanan öğrenci çalışmaları incelendiğinde amaca ulaşıldığı belirlenmiştir.

Bu araştırma kapsamında hazırlanan örnek ders planında Bloom'un taksonomisine göre yazılan yukarıdaki davranışlardan bilişsel ve duyuşsal alan ağırlıklı olmak üzere tüm alanlara yönelik amaçların gerçekleştiği deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yaptıkları portre çalışmaları incelendiğinde ortaya çıkmaktadır.

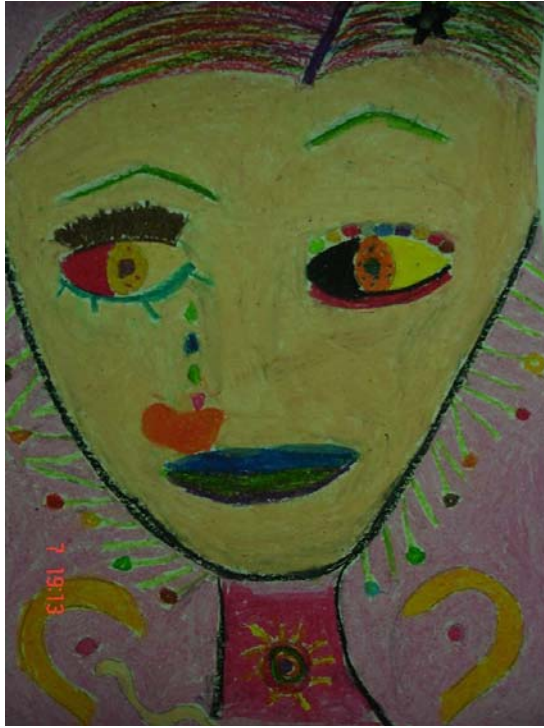
3.3 Öğrenci Çalışmaları

RESİM LİSTESİ

1-A	DENEY GRUBU
1-B	KONTROL GRUBU
2-A	DENEY GRUBU
2-B	KONTROL GRUBU
3-A	DENEY GRUBU
3-B	KONTROL GRUBU
4-A	DENEY GRUBU
4-B	KONTROL GRUBU
5-A	DENEY GRUBU
5-B	KONTROL GRUBU
6-A	DENEY GRUBU
6-B	KONTROL GRUBU
7-A	DENEY GRUBU
7-B	KONTROL GRUBU
8-A	DENEY GRUBU
8-B	KONTROL GRUBU
9-A	DENEY GRUBU
9-B	KONTROL GRUBU
10-A	DENEY GRUBU
10-B	KONTROL GRUBU
11-A	DENEY GRUBU
11-B	KONTROL GRUBU

- 12-A DENEY GRUBU
- 12-B KONTROL GRUBU
- 13-A DENEY GRUBU
- 13-B KONTROL GRUBU
- 14-A DENEY GRUBU
- 15-B KONTROL GRUBU
- 16-A DENEY GRUBU
- 16-B KONTROL GRUBU
- 17-A DENEY GRUBU
- 17-B KONTROL GRUBU
- 18 DENEY GRUBU
- 19 DENEY GRUBU

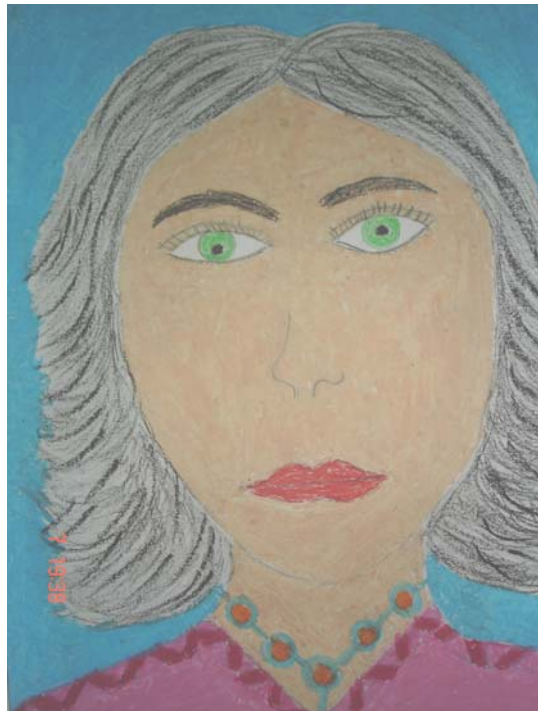
Resim 1 A

Resim 1 B

Resim 2 A

Resim 2 B

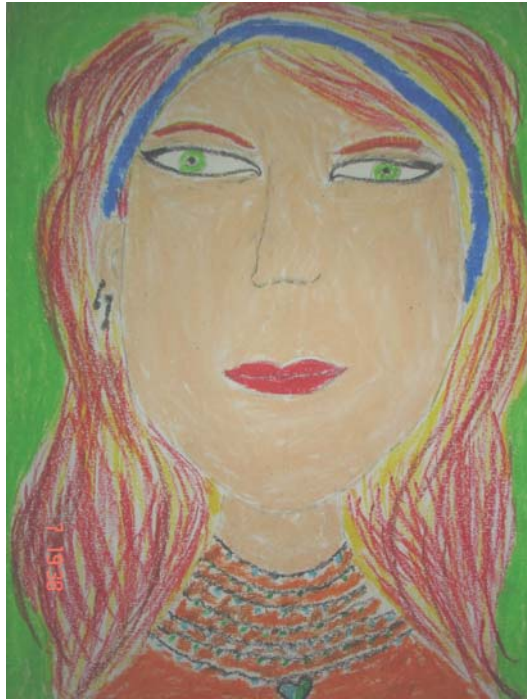
Resim 3 A

Resim 3 B

Resim 4 A

Resim 4 B

Resim 5 A

Resim 5 B

Resim 6 A

Resim 6 B

Resim 7 A

Resim 7 B

Resim 8 A

Resim 8 B

Resim 9 A

Resim 9 B

Resim 10 A

Resim 10 B

Resim 11 A

Resim 11 B

Resim 12 A

Resim 12 B

Resim 13 A

Resim 13 B

Resim 14 A

Resim 14 B

Resim 15 A

Resim 15 B

Resim 16 A

Resim 16 B

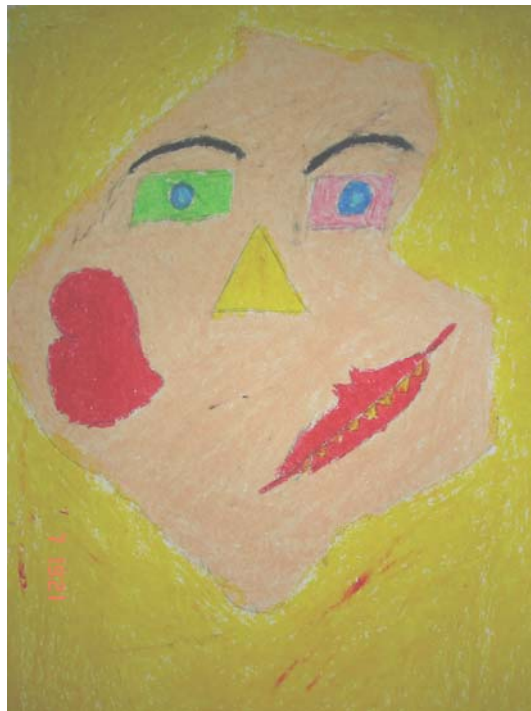
Resim 17 A

Resim 17 B

Resim 18

Resim 19

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Öğrenci çalışmaları incelendiğinde, örnek ders planı ile ders işlenen 7/A sınıfları ile sürrealizm akımı anlatıldıktan sonra yapılan portre çalışmalarının yaratıcılık, renk armonisi, kompozisyon, özgünlük, ve teknik kullanımı açısından okul resim öğretmeninin planı ile portre çalışılan 7/B sınıflarından daha başarılı oldukları gözlenmektedir.

7. sınıf öğrencilerinin gelişim dönemleri itibariyle özgün renk kullanımında başarılı oldukları bilinmektedir. Bu dönemde öğrencilerin renk kullanımında özgür bırakılmasının gerekliliği, sürrealist tarzda kendi portreleri çalışıldığında uygulanabilmektedir. 7/A sınıflarının öğrenci resimleri incelendiğinde kendi iç dünyalarını, portrelerinde renk armonisi içinde en iyi şekilde uyguladıkları görülmektedir. 7/B sınıflarının öğrenci resimleri incelendiğinde öğrencilerin kendi portrelerini çalışırken sınırlandıkları belirlenmiştir. Renk kullanımında gerçekçi olmaya çalıştıkları ancak belirli renklerle sınırlı kaldıkları öğrencilerin çalışmalarında görülmektedir.

Ergenlik dönemine geçiş sürecinde bulunan 7. sınıf öğrencilerin benzetme kaygısı taşıdıkları ve bu sebeple portrelerini isteksiz yaptıkları öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Örnek ders planı uygulanan 7/A sınıflarında sürrealist tarzda kendi portrelerini çalışabilecekleri belirtildiğinde, öğrencilerin büyük bir keyifle, istekle ve eğlenceli bir şekilde portre çalıştıkları gözlenmiştir.

Ders sonunda, örnek ders planı uygulanan 7/A sınıfları öğrencilerinin tamamı çalışmalarını teslim etmişlerdir. Okul öğretmenin uyguladığı plan doğrultusunda ders işlenen sınıfta ise öğrenciler portrelerin kendilerine benzemediğini, zorlandıklarını belirterek resimlerini teslim etmek istememişlerdir. 7/B sınıflarındaki öğrencilerin 16 tanesi çeşitli bahanelerle resimlerini teslim etmemiştir.

Pastel tekniği kullanımında da 7/A sınıflarının portre çalışmalarının daha başarılı olduğu, resim kağıdının tamamının renklendirildiği görülmektedir. 7/B sınıflarının portre çalışmalarında yüzeyin bir kısmının boş bırakıldığı ve resimlerin tamamlanmadığı görülmektedir.

EKLER

EK I- İlköğretim II. Kademe 7. Sınıf Resim-iş Dersi Amaçları ve Konuları (MEB Resim-iş Dersi Programı Kitabı)

EK II- Öğretmen Anketi Yapılan İlköğretim Okulları

a) Anket Formu

b) İzin Belgesi

EK III-Örnek Günlük Plan

a) İzin Belgesi

EK IV-Deney Grubu Ön Test, Son Test Sonuçlarını Gösterir Grafik

EK V- Kontrol Gruplarına Uygulanan Resim-İş Ders Planları

EK VI- Örnek Plan Hazırlamada Kullanılan Yıllık Plan

**EK I- İlköğretim II. Kademe 7. Sınıf Resim-iş Dersi Amaçları ve Konuları
(MEB Resim-iş Dersi Programı Kitabı)**

7. SINIF

- Amaç 1: Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme.
- Amaç 2: Görsel biçimlendirme öğelerinin neler olduğunu tanıyarak çalışmalarında uygulayabilme.
- Amaç 3: Çevre ile ilgili gözlemlerini ve tepkilerini taslak defterine biçimsel anlatım öğeleri ile aktarabilme.
- Amaç 4: Görsel çalışmalarda doku bilincine varabilme.
- Amaç 5: Kara kalemle değişik bitki etütleri yapabilme.
- Amaç 6: Renk bilgisi.
- Amaç 7: Renklerle ilgili bilgilerini renk çemberinde uygulayabilme.
- Amaç 8: Görsel alanda eleştirel çalışmalar yapabilme.
- Amaç 9: Doğadan gözlemleyerek elde ettiği etütleri yeniden düzenleyerek estetik kompozisyon yapabilme.
- Amaç 10: Kitle iletişim araçları yardımı ile derlediği kaynakları, görsel çalışmalarında uyarıcı olarak kullanabilme.
- Amaç 11: Değişik yörelerdeki kültürel, sanatsal etkinlikleri inceleyerek iki veya üç boyutlu çalışmalara aktarabilme.
- Amaç 12: Değişik ulusların kültürlerinden edindiği izlenimleri ve yorumları görsel olarak ifade edebilme.
- Amaç 13: Çalışmalarında farkında olmadan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilme.
- Amaç 14: Sanat etkinlikleri yoluyla sanatın yaşama katkısını sezebilme.
- Amaç 15: Hayatını etkileyen ve değişik sanat etkinlikleri yoluyla oluşan duygularını çalışmalarına yansıtabilme.

- Amaç 16: Sanat eseri veya sanat değeri olan Rprodiksiyon örneklerini inceleyerek sanata ilgi duyabilme.
- Amaç 17: Sanatçı uslupları ve sanat akımları hakkında temel bilgiler edinebilme.
- Amaç 18: Sanatçıların kullandıkları özgün baskı resim tekniklerini inceleyerek bunlarını fikirlerini ifade etmek için çalışmalarında kullanabilme.
- Amaç 19: Heykelde denge, hacim, hareket, ölçü ve oranın neler olduğunu kavrayabilme.
- Amaç 20: Kültürel ve sanatsal etkinliklerle ilgili proje çalışmaları yapabilme.
- Amaç 21: Görsel anlatımda yaratıcı kişilik gelişimi için dramadan yararlanabilme.
- Amaç 22: Artık malzemelerle rekreasyon (yeniden düzenleme) alışmaları yapabilme.
- Amaç 23: Sevinç, neşe, korku, kaygı, endişe gibi kişisel psikolojik durumlarını ikii veya  boyutlu sanatsal formlara dönüştürebilme.
- Amaç 24: Değişik tasarım alanlarıyla ilgili bilgiler edinme.
- Amaç 25: Geleneksel tasarım örnekleriyle ilgili araştırma yaparak bilgi edinebilme.
- Amaç 26: Tarihi eserleri, anıtları, müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyelerini tanıyarak sanat ve eserlerini koruyabilme.

KONULAR

- Güzel Sanatların Önemi
- Görsel Biçimlendirme Öğeleri
- Doku Çışımları
- Bitki Etütleri
- Renkli Çalışmalar
- Kompozisyon Çalışmaları
- İki Boyutlu çalışmalar
- Üç Boyutlu Çalışmalar
- Sanatın Yaşama Katkısının önemi
- Duyguları İfade Edici Çalışmalar
- Röprodüksiyon İnceleme
- Sanatçı Üslupları ve Sanat Akımları
- Çalışmalarında Dramadan Yararlanma
- Rekreasyon (Yeniden Düzenleme) Çalışmaları
- Tasarım Çalışmaları
- Sanat Eserlerinin Korunmasının Önemi

EK II- Öğretmen Anketi Yapılan İlköğretim Okulları

OSMANGAZİ İLÇESİ

- 1- Hoca İlyas İlköğretim Okulu
- 2- Tophane İlköğretim Okulu
- 3- Hamzabey İlköğretim Okulu
- 4- 11 Eylül İlköğretim Okulu
- 5- Adnan Türkay İlköğretim Okulu
- 6- Fethi Açıncı İlköğretim Okulu
- 7- Süleyman Çelebi İlköğretim Okulu
- 8- Dörtçelik İlköğretim Okulu
- 9- Atatürk İlköğretim Okulu
- 10- İhsan Dikmen İlköğretim Okulu

YILDIRIM İLÇESİ

- 11- Mümin Gençoğlu İlköğretim Okulu
- 12- M. Akif Ersoy İlköğretim Okulu
- 13- Yunus Emre İlköğretim Okulu
- 14- Yıldırım Belediyesi İlköğretim Okulu
- 15- Şehit Polis Bülent Arslan İlköğretim Okulu
- 16- Şehit Er Piyade Rahim Keskin İlköğretim Okulu
- 17- Setbaşı İlköğretim Okulu
- 18- Namazgah İlköğretim Okulu
- 19- Nuri Erbak İlköğretim Okulu
- 20- Ali Osman Gür İlköğretim Okulu

NİLÜFER İLÇESİ

- 21- İstiklal İlköğretim Okulu
- 22- Cavit Çağlar İlköğretim Okulu
- 23- Vahide Aktuğ İlköğretim Okulu
- 24- Canaydın İlköğretim Okulu
- 25- Nedim Öztan İlköğretim Okulu
- 26- Fethiye İlköğretim Okulu
- 27- Setbaşı İlköğretim Okulu
- 28- Ahmet Uyar İlköğretim Okulu
- 29- Zekai Gümüşi İlköğretim Okulu
- 30- İbrahim Uyar İlköğretim Okulu

EK II - a) Anket Formu

Değerli Öğretmen;

“Bloom’un amaçlar taksonomisinin İlköğretim II. Kademe 7. Sınıf Resim iş derlerine adaptasyonu” amacı ile hazırlanan bu araştırma için resim öğretmeni olarak sizlerin görüş ve bilgilerine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu amaca yönelik olarak hazırlanan ankette, sizlerin Resim iş dersi programları, amaç ve hedef davranışları, yöntemleri ve uygulamaları hakkındaki görüşleriniz ile ilgili soruları içermektedir.

Vereceğiniz cevapların doğruluğu ve samimi oluşu elde edilecek verilerin sağlam ve güvenilir olmasıyla doğru orantılıdır. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır.

Gösterdiğiniz ilgi ve yardımlardan dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Derya Duyar
Uludağ Üniversitesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı
Resim İş Eğitimi

Evet   **Hayır**   **Kısmen**

1-	Resim iş dersi amaçları sizce gerçekleşiyor mu?	( )	( )	( )
2-	Sizce amaçların gerçekleşme derecesini arttırmak için ders planlarında amaçların ve hedef davranışların detaylı olarak belirtilmesi etkili olur mu?	( )	( )	( )
3-	Ders planlarınızda yer alan amaçları ve hedef davranışları belirlerken zorlanıyor musunuz?	( )	( )	( )
4-	Bloom’u tanıyor musunuz?	( )	( )	( )
5-	Bloom’un taksonomisini biliyor musunuz?	( )	( )	( )
6-	“Eğitimde amaçların sınıflandırılması” kavramını daha önce duydunuz mu?	( )	( )	( )
7-	Resim iş eğitiminde, öğretim yöntemlerinde ve uygulamalarında yeni yaklaşımları takip edebiliyor musunuz?	( )	( )	( )

Evet Hayır Kısmen

- 8- Sizece, Resim iş dersi programlarında, öğretim yöntemlerinde ve uygulamalarında yeni düzenleme gerekli midir? ( ) ( ) ( )
- 9- Resim iş derslerinizde yer alan hedef davranışları belirlerkensizlere örnek olacak bir plana olumlu yaklaşır mısınız? ( ) ( ) ( )
- 10- Resim iş dersi, ders planlarınızı hazırlarken örnek bir plana ihtiyaç duyuyor musunuz? ( ) ( ) ( )

EK II - b) İzin Belgesi

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.16.00.07-050/ 21156
KONU : Anket

28 MAYIS 2004

VALİLİK MAKAMINA
BURSA

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Derya DUYAR'ın "Bloom'un Amaçlar Taksonomisinin İlköğretim İlkademe Resim İş Derslerine Adaptasyonu" konulu anket çalışmasını; Osmangazi, Nilüfer ve Yıldırım İlçesi İlköğretim Okullarında İlkademe resim öğretmenlerine uygulama isteği, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11/03/2004 tarih ve 1807 sayılı yazıları ile belirtilmektedir.

Söz konusu anket soruları İlimiz Nilüfer Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünde kurulan komisyon tarafından incelenmiş olup, İlkademe resim öğretmenlerine uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini müsaadelerinize arz ederim.

Reşat KUMBASAR
Milli Eğitim Müdürü V.

OLUR
2004
Ali Rıza CALISIR
Vali Yardımcısı

EK III- Örnek Günlük Plan

DERS PLANI

BÖLÜM 1

Dersin adı: Resim

Sınıf: 7

Konu: Röprodüksiyon inceleme – Renkli çalışmalar

Süre: 2 Ders saati

BÖLÜM II

Öğrenci kazanımları/ Hedef ve Davranışlar

AMAÇLAR:

1. **(MEB)** Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme
12. **(MEB)** Değişik ulusların kültürlerinden edindiği izlenimleri ve yorumları görsel olarak ifade edebilme.
13. **(MEB)**Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilme
14. **(MEB)** Sanat etkinlikleri yoluyla sanatın yaşama katkısını sezebilme
15. **(MEB)** Hayatını etkileyen ve değişik sanat etkinlikleri yoluyla oluşan duygularını çalışmalarına yansıtabilme
16. **(MEB)** Sanat eseri veya sanat değeri olan röprödüksiyon örneklerini inceleyerek sanat ilgi duyabilme
17. **(MEB)** Sanatçı usupları ve sanat akımları hakkında temel bilgiler edinme

Davranışlar

Bilişsel alan:

Sanatın bir kültür ürünü olduğunu söyler ve yazar. (Bilgi)

Güzel sanatların bir ifade aracı olduğunu söyler. (Bilgi)

Özgün sanat ve tasarım örneklerinin sanatçılar ve tasarımcılar tarafından yapıldığını söyler. (Bilgi)

Eseri, sanatçısının yardımı ile tanır. (Kavrama)

Sanatçının bir kaç eserine bakarak ortak özelliklerini söyler. (Uygulama)

Eserin konusunu söyler. (Bilgi)

Eseri kompozisyon yoluyla inceler. (Uygulama)
Eserin tekniğini ve üslubunu tanır. (Kavrama)
Sanat eserini eleştirici olarak tartışır. (Sentez)
Edindiği görsel izlenimleri ve bilgileri çalışmalarında değerlendirir. (Değerlendirme)
Sanatçının çalışmalarına bakarak çalışmalardaki ortak özellikleri söyler. (Kavrama)
Güzel sanatların insanların beğenilerini ve hayal gücünü geliştirdiğini örneklerle kavrar.
(Kavrama)

Duyuşsal alan:

Öğrenci dersi dinlemeye istekli olur. (Alma)
Sorulan soruları cevaplamaya istekli olur. (Alma)
Gösterilen örneklerle ilgi duyar. (Davranımda bulunma)
Sanat akımını merak eder. (Davranımda bulunma)
Eserlerin içinden birini tercih eder. (Kıymet biçme)
Tercih ettiği resmi neden beğendiğini açıklar. (Organize etme)
Çalışmasında tercih ettiği çalışmayı uygular. (Kendine mal etme)

Devinişsel alan:

Gösterilen örnekleri izler. (Gözleme)
Çalışmanın uygulamasının yapılışını taklit eder. (Taklit etme)
Verilen tekniğin araç ve gereçlerini, öğretmen denetiminde uygun olarak kullanır.
(Pratik yapma)
Verilen konu ile ilgili iki boyutlu çalışma yapar. (Pratik yapma)
Gördüğü örnekleri kendi çalışmasına aktarır. (Yeni duruma uydurma)

Ünite kavramları ve sembolleri

Sürrealizm
Yağlıboya
Tuval
Röprodüksiyon

Öğretme Öğrenme yöntem ve teknikleri

Anlatım, Soru-cevap, Beyin Fırtınası, Gösterip yaptırma, uygulama

Kullanılan eğitim teknolojileri

Araç-Gereçler: Renkli Resimler, yazı tahtası

Kaynaklar: Örnek Kitaplar

Öğretmen: Örnek Sanatçı çalışmaları

Öğrenci: Resim kağıdı, kalem, makas, eski dergiler, uhu, farklı teknikler için boyalar, silgi.

Öğretme Öğrenme etkinlikleri

Dikkat çekme: Öğretmen bir yapbozu sınıfa getirir. Sıraya koyar.

Güdüleme: Bu derste önemli bir sanat akımı ve bu sanat akımının öncü ressamlarından birini tanıyacaksınız. Beni dikkatle dinlemenizi ve gösterdiğim resimleri çok iyi incelemenizi istiyorum.

Derse Geçiş:

Öğretmen Dali'nin resimlerini öğrencilere göstererek resimleri tanıyıp tanımadıklarını sorar.

Ressamın kim olduğu konusunda öğrencilerden yorumda bulunmalarını ister.

Resimlerin genel özelliklerini sorar.

Verilen cevaplar doğrultusunda resimlerin tekniği hakkında bilgi verir.

Resimlerin ortak özelliklerinin neler olduğu sorulur.

Sürralizm terimini daha önce duyup duymadıkları sorulur.

Sürralizmin tanımı yapılır ve özellikleri anlatılır.

Sürralist ressamlar hakkında bilgi verilir.

Salvador Dali ismini daha önce duyup duymadıkları sorulur.

Salvador dali anlatılır.

Resimleri tekrar gösterilir.

Öğrencilerle birlikte resimler üzerinde konuşularak sürralizm ve Dali hakkında öğrenilenler özetlenir.

Öğrencilere Dali'nin bir çalışması gösterilerek, örnek çalışmaya uygun resim yapacakları söylenir.

Çalışmanın tekniği ve öğrencilerin uygulamada kullanacakları teknik açıklanır.

Öğrencilerden konu ile ilgili taslak yapmaları istenir.

Yapılan taslaklardan biri öğrenci ile seçilerek resim kağıdına aktarılır.

Öğrencinin seçtiği teknikle uygulama yapılır.

Sanatçı çalışmalarında gözlemlediklerini çalışmalarına aktarması sağlanır.

Dersin başında gösterilen yap boz un yapılmış hali öğrencilere gösterilerek Dali nin tablosu olduğu gösterilir.

BÖLÜM III

Ölçme ve Değerlendirme

Resimler gösterilirken:

Bu resimlerden birini daha önce hiç gördünüz mü?

Sürrealizm akımını duydunuz mu?

Sizce bu resimlerin ortak özelliği nedir?

Sizce bu resimler hangi teknikle yapılmış olabilir?

Konu anlatıldıktan sonra:

Sürrealizm neydi?

Salvador Dali hangi akım sanatçılarından?

Resimlerinin ortak özellikleri nelerdir?

Hangi ülke sanatçısıdır?

Hangi teknikle çalışmıştır.

BÖLÜM IV

Planın uygulamasına ilişkin açıklamalar

Ders işlenirken resimleri öğrencilerinin tamamının net görebilecekleri şekilde yerleştirilmesine ve gösterilmesine dikkat edilir. Ders sonunda yap bozun tamamlanmış hali sınıfa asılarak öğrencilerin incelemesine bırakılır. Uygulama sırasında öğrencilerin incelenen akıma ve sanatçı çalışmalarından yola çıkarak uygulama yapması sağlanarak konu pekiştirilir.

Ders Öğretmeni

Derya DUYAR

ÖN TEST

Öğrencinin Adı-Soyadı :

Sınıf :

Numarası :

Tarih :

1- Sürraelizm akımını daha önce duydunuz mu?

( ) Evet ( ) Hayır

2- Aşağıdakilerden hangisi gerçek üstü akımın öncülerindendir?

- a) Caravaggio
- b) Raffaello
- c) Salvador Dali
- d) Leonardo Da Vinci

3- Gerçek üstü sanat akımının konuları neler olabilir?

- a) Dini konular
- b) Düşler ve rüyalar
- c) Doğa
- d) Mitoloji

SON TEST

Öğrencinin Adı-Soyadı :

Sınıf :

Numarası :

Tarih :

- 1- Sürrrealizm akımının öncülerinden biri ----- dir.
- 2- Gerçek üstü ressamlar resimlerinde ----- kullanmışlardır.
  - a) Dini konuları
  - b) Doğa etütlerini
  - c) Düş dünyalarını ve rüyalarını
  - d) Çiçekleri
- 3- Salvador Dali'nin en ünlü eserleri arasında ----- sayılabilir.
- 4- Eriyen saatler resminde sanatçı ----- konu almıştır.
- 5- Salvador Dali ----- sanacıdır.
  - a) İngiliz
  - b) Türk
  - c) Amerikalı
  - d) İspanyol

SANAT ELEŞTİRİSİ

Öğrencilere Dali'nin çalışmaları gösterilerek aşağıdaki soruları cevaplamaları istenir.

Betimleme:

- Bu resim hangi malzemeden yapılmıştır? (Taş, Tahta, resim vb.)
- Bu resimde hangi renkler kullanılmıştır?
- Resimlerde hangi şekiller kullanılmıştır? (Geometrik şekiller, daireler vb.)
- Resimlerin konusu ne olabilir?

Çözümleme:

- Resimlerde şekiller nasıl düzenlenmiş?
- Resimlerde hangi renk tonları kullanılmış? (Açık, koyu, ikiside)
- Ön plan , arka plan var mı?
- Resimler hangi teknikle yapılmış? (Pastel, yağlıboya, suluboya vb.)

Yorumlama:

- Bu resimler baktığınızda neler hissediyorsunuz? (Sevinç, hüzn, merak vb)
- Bu resimler sizlere neler ifade ediyor?

Yargı:

- Bu resimler hangi amaçla yapılmıştır?
- Bu resimler hangi amaçlarla kullanılabilir?
- Bu konu sizlere neler kazandırdı?

Estetik:

- Bu resimler güzel sanatların bir ögesi midir? Niçin?
- Sanat akımları niçin önemlidir?

Öğrencilere Gösterilen Örnek Çalışmalar

- 1- Salvador DALÍ , “Hazin Oyun” , 1929**
- 2- Salvador DALÍ , “Homeros’un Yüceltilmesi” , 1944**
- 3- Salvador DALÍ , “Çekmeceli Milo Venüsü” , 1936**
- 4- Salvador DALÍ , “Eriyen Saatler” , 1931**
- 5- Salvador DALÍ , “Kozmik Atletler” , 1946**
- 6- Salvador DALÍ , “Kızarmış Janbonlu Yumuşak Otopotre” , 1941**

Salvador DALÍ , “Hazin Oyun” , 1929

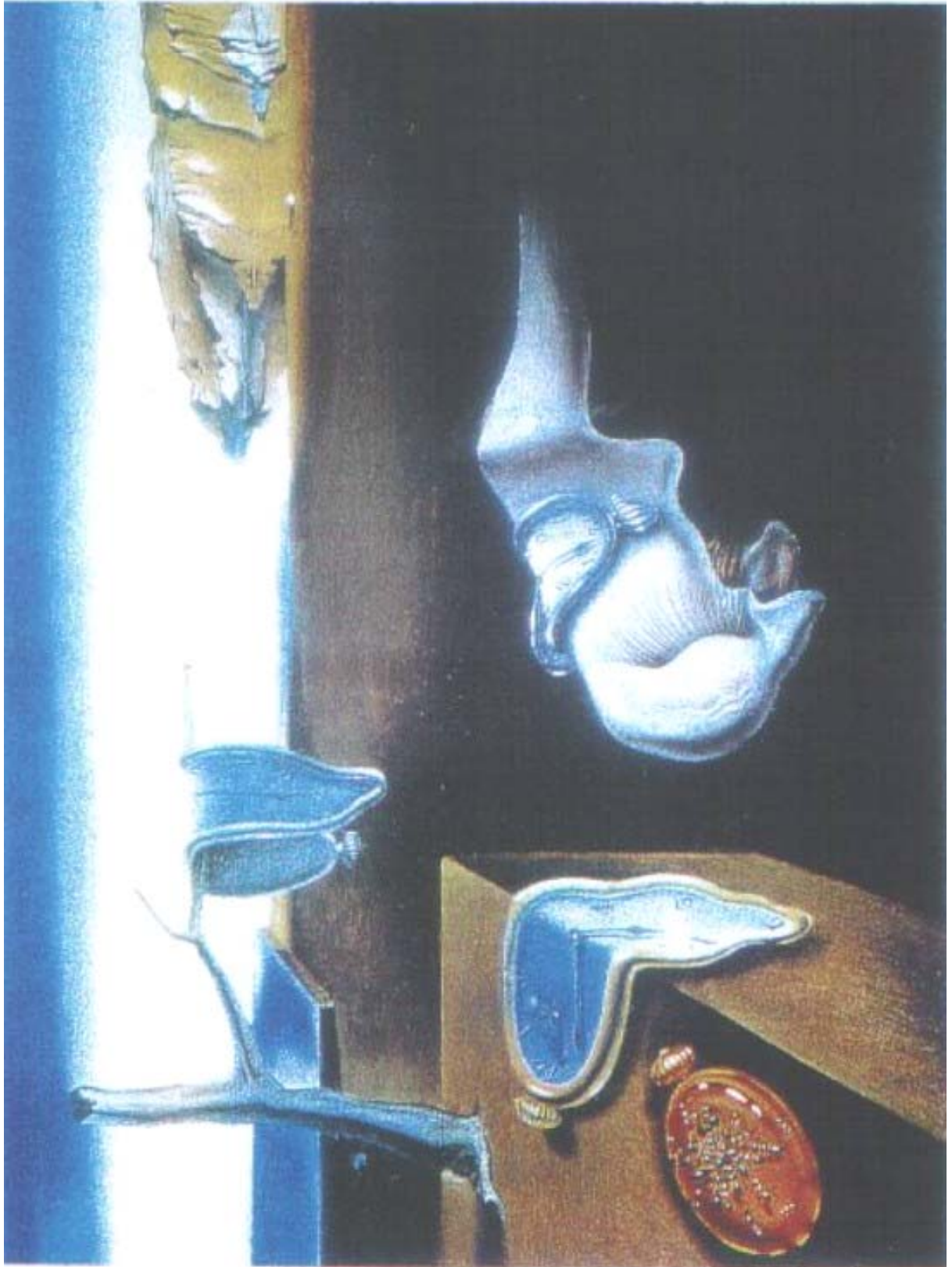
Salvador DALÍ , “Homeros’un Yüceltilmesi” , 1944

Salvador DALÍ , “Çekmeceli Milo Venüsü” , 1936

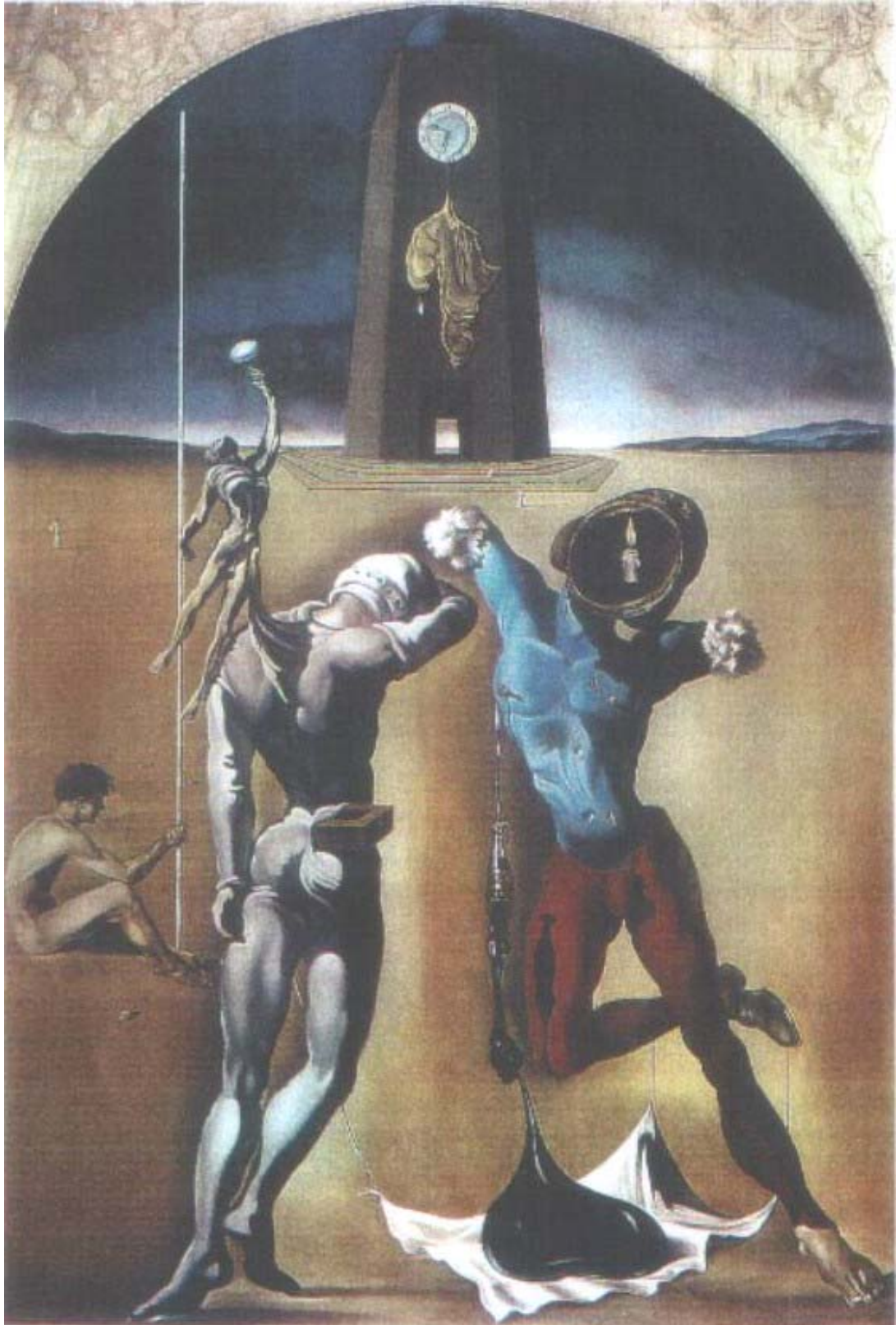

Salvador DALÍ , “Eriyen Saatler” , 1931

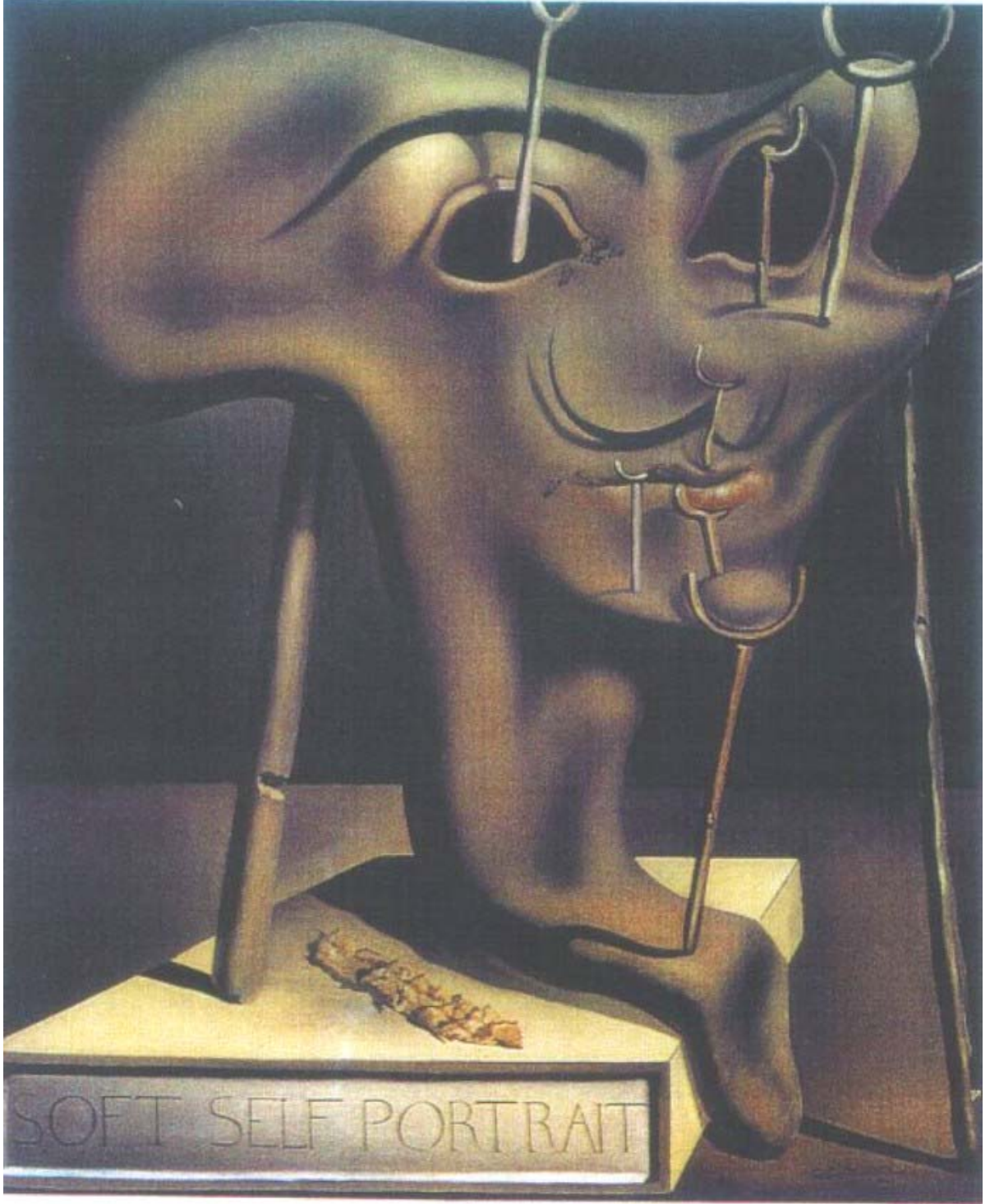

Salvador DALÍ , “Kozmik Atletler” , 1946

Salvador DALÍ , “Kızarmış Janbonlu Yumuşak Otoportre” , 1941

EK III- b) İzin Belgesi

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.30.2.ULU.0.E1.00.00.350/1399

Bursa 26.06.2005

Konu: Ders planı uyg.izni

BURSA VALİLİĞİ
İL. MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi yüksek lisans öğrencisi Derya DUYAR'ın "Bloom'un amaçlar taksonomisinin ilköğretim II.kademe 7.sınıf resim-iş derslerine adaptasyonu" konulu tez çalışması için aşağıdaki ilköğretim okullarında II.kademe 7.sınıf birer şube öğrencilerine resim-iş dersi kapsamında örnek ders planının anlatılıp uygulanması gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve konu hakkında cevabınızın Enstitümüze gönderilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Prof. Dr. M. Tahir BASTAYMAZ
Müdür

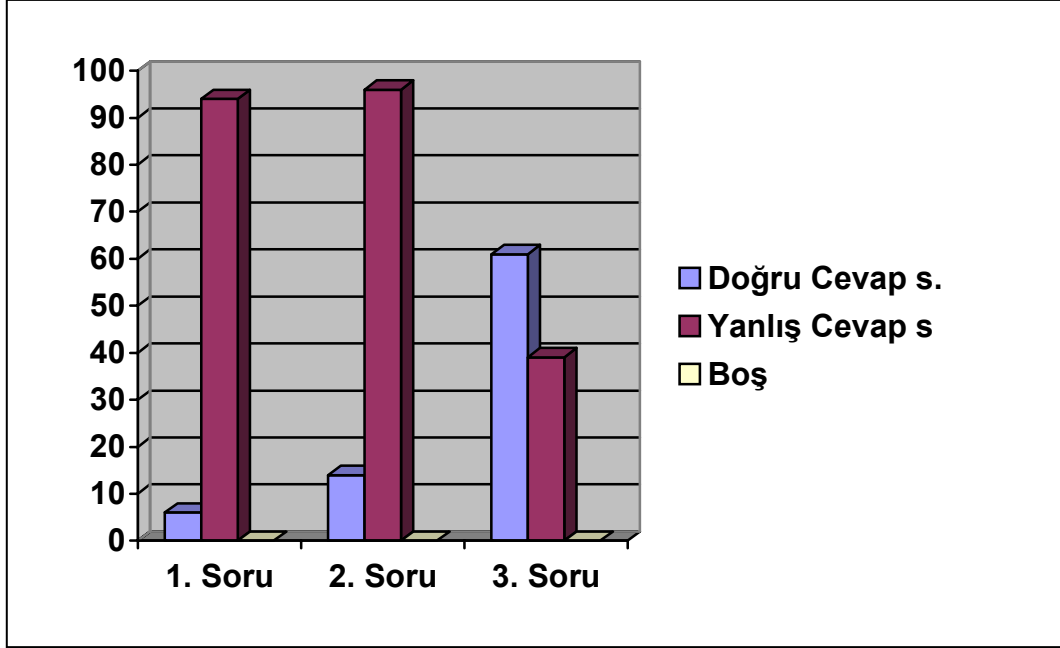
Okul isimleri :
Osmanгази ilçesi, Hamitler Adnan Türkay İlköğretim okulu
Yıldırım ilçesi, Şehit Polis Bülent Arslan İlköğretim okulu
Nilüfer ilçesi, Dilek Özer İlköğretim okulu

~

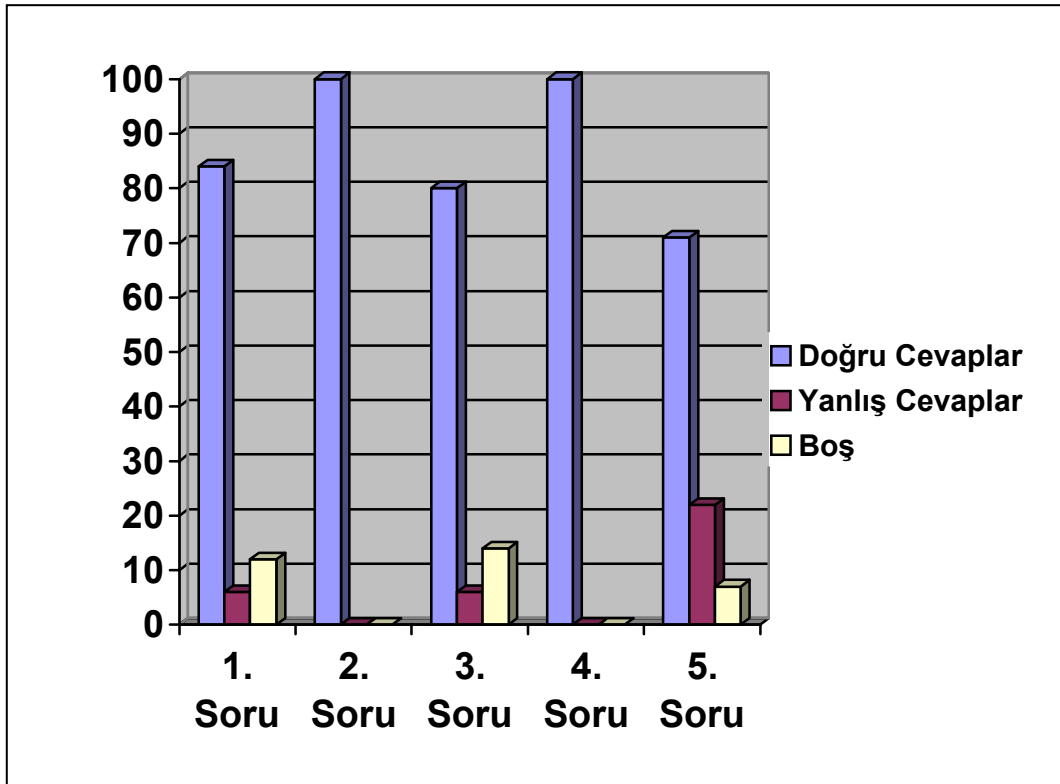
EKİ: - Ders planı (11 Sayfa)

EK IV- Örnek Ders Planı Uygulanan 7/A Sınıfları Ön Test, Son Test Sonuçlarını Gösterir Grafik

7/A sınıfları öntest sonuçlarını gösterir grafik

7/A sınıfları son test sonuçlarını gösterir grafik

GÜNLÜK DERS PLANI

DERS : Resim - İş
SINIF : 7/A-B-C
KONU : Portre Bilgisi
SÜRE : 40' + 40' (2 ders saati)
TEKNİK : Karakalem Tekniği

7/A = 21.04.05
28.04.05
7/B = 20.04.05
27.04.05
7/C = 19.04.05
26.04.05

ÖĞRENCİ KAZANIMLARI/

Hedef ve Davranışlar = Portre bilgisini karatabilme ve uygulayabilme
1. Portrenin ne olduğunu bilme
2. Oran-orantıya dikkat etmeyi öğrenebilme.
3. Dikkatli bakmayı bilme.

ÖĞRETME, ÖĞRENME YÖNTEMLERİ ve TEKNİKLERİ =

Sözlü anlatım, soru-cevap, yaparak gösterme

ARAÇ-GEREÇLER =

Resim defteri, 4B, 2B, 6B resim kalem

ÖĞRETİM ARAÇLARI =

1. Kitaplardan önce ressanların portre çalışmalarını gösterme.
2. Tahtayı kullanma.

ÖĞRETME, ÖĞRENME ETİKLİKLERİ İstenen Başarılar =

1. Modele bakılarak, oran-orantı dikkate alınarak, sketlerle portre çizilir.
2. Ayrıntıya girilerek modelaj yapılır.

Kazanımlar = Portre = Belirli bir kişinin yüz ve baş konumunu gösteren resimlere denir. Portre çalışmalarında modelin konumunu yakalamak esastir. Kesmi yapılacak kişilerin kendine özgü hatları görmeye çalışılır.
• Genel Olarak Baş Kesim Görünümünde Oran, Ölçü;
- Gözler kavisin tam ortasında yer alır.
- İki göz arası bir göz uzunluğu kadardır.
- Kuvvetli görünüşte göze kulak arası bir göz genişliği.
- Alın, burun ve burunla ağız arası aynı uzunluğdadır.
- Kulak burun hizasında ve burun kökünde yer alır.
- Ağız genişliği iki göz beşinci kısmı kadardır.
- Başın derinliği gözlerden görünen bu ölçülerle ölçülür.

UYARIKLAR

1. Oran-orantıya dikkat edilmesi için uyandır.

TENİZLİK

DEĞERLENDİRME

1. Portresi yapılan kişinin karakteristik özellikleri belli mi?
2. Oran-orantıya dikkat edilmiş mi?
3. Modelaj yapılmış mı?
4. Temiz çalışılmış mı?

Resim-İş Öğretmeni
Muğen YEKTA

Uygundur
Okul Müdürü
Sabir DURANLI

EK VI- Örnek Plan Hazırlamada Kullanılan Yıllık Plan

SÜRE		KONULAR	KONU LA R	AĞAÇ KULLANIMININ	SALONUN İÇİNE	DİĞER GÖRÜŞLER	DİĞER YERLER	DİĞER YERLER	DİĞER YERLER
Yılı	Sat								
1	1	ve Benzerlikleri Söylenme. 3. Müziği Dinleyerek ve yorum yaparak çalışmalarına yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.	Duyguları ifade edici çalışmalar	Ağaç Kullaniminin Salonun İçine	Salonun İçine	Diyarbakır	Diğer Yerler	Diğer Yerler	Diğer Yerler
1	1	4- Diğer Dramatik sanatlar- dan edindiği izlenimleri çalışmalarına yansıtma.							
1	1	HEPSE 16: Sanat Eseri veya sanat değeri olan zeytinlik- den örneklerini inceleyerek sanata ilgi duyabilme.	Reprodüksiyon incelemesi.	Ağaç Kullaniminin Salonun İçine	Ağaç Kullaniminin Salonun İçine	Diyarbakır	Diğer Yerler	Diğer Yerler	Diğer Yerler
1	1	<u>DAVETİSİZ</u> 1- Basın Yayın organlarından sanatçıların izleme. 2- Sanatçı ve Eseri ile ilgili kaynakları derleme. 3- Eseri sanatçısının yardımı- ile tanıma. 4- Sanatçının birkaç eserine ba- zı örneklerle özelliklerini söyle- me. 5- Eserin konusunu söyleme. 6- Eseri kompozisyon yoluyla inceleme. 7- Eserin teknikleri ile uslubunu tanıma. 8- Sanat Eserini eleştireci ola- rak tartışma. 9- Edindiği görsel izlenimleri ve bilgileri çalışmalarında de- ğerlendirme.							

YILLIK PLAN

2004-2005 ÖĞRETİM YILI 3. SINIF İNŞAAT DERSİ YILLIK PLANI

Sıra	Konu	KONU LAR	Araştırma Soruları	Gözetim Soruları	Değerlendirme Soruları	Değerlendirme Soruları	Değerlendirme Soruları
1	1	3-Boşluk çözümlerinde kullanılan boşluk yöntemleri söyleme.	Boşluk Teknikleri	Boşluk Teknikleri	Boşluk resim sanatçıları m.2.		
2	2	4-Gizli leke dolu değerlendirmenin nasıl oluşturulabileceğini söyleme.	Boşluk resim Teknikleri	Boşluk Teknikleri			
3	3	5-Yapılan boşluk resim için kump. oluşturulması.	Boşluk resim Teknikleri	Boşluk Teknikleri			
4	4	6-Özün boşluk sanatçılarının eserlerini veya röprödüksiyonlarını inceleme.	Boşluk resim Teknikleri	Boşluk Teknikleri			
5	5	HEDEF 13: Sanatçı üslupları ve sanat akımları ml. Temel Bilgiler Edinebilme.	Sanatçı üslupları ve sanat akımları	Sanatçı üslupları ve sanat akımları			
6	6	HEDEF 14: Sanatçı üslupları ve sanat akımları ml. Temel Bilgiler Edinebilme.	Sanatçı üslupları ve sanat akımları	Sanatçı üslupları ve sanat akımları			
7	7	HEDEF 15: Kitle İletişim Araçları Yardımı ile İletildiği Kaynakları Görsel Çözümlerinde Uygun olarak kullanabilme.	İki Boyutlu Çözümler	İki Boyutlu Çözümler			

İzmir Atatürk Kültür Merkezi
2004-2005

YILLIK PLAN

2004-2005 ÖĞRETİM YILI ..... YEDİNCİ ..... Sınıfın Yıllık Berrajı.

SÖNÜ	Konular	KONULAR	Aksiyonlar / Proje / İşbirlik	Gözetim / Kontrol / Değerlendirme	Değerlendirme / Özet / Değerlendirme	Öğretmen / Öğrenciler / Öğretmen	Öğretmen / Öğrenciler / Öğretmen	Öğretmen / Öğrenciler / Öğretmen	Değerlendirme / Değerlendirme / Değerlendirme				
										1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta
1	1. Hafta	Hedef ve Dairaneler	3-Portre çizerken fotoğraf gibi benzetmelerden tasvir yapılmış.	4-Öğrencilerin kişilerin yüz ifadelerinden algıladıkları, acıdik işleri ve yorumladıkları işlerini doğru uygun olarak portre çalışmalarını yaparak öğretilene uygun olarak değerlendirme.	Hedef 18: Etiketlendiği kişiler portre çalışması olarak aktarılmış.	DAVANISIZLAR	1-Portre çalışmasında kullanılan diğeri kişiyi seçme.	2-Portre çalışması ve renkleri seçme.	Hedef 22: Artık malzemeler ile akrasyen / renkten dışarı alınma / çizimlerin yapılması.	1- Artık malzemelerin ekonomik kullanımı sağlanabilir.	2- Artık malzemelerin kullanım alanları genişletilebilir.	3-200 kutular, pamuklar, bezler, makaralar, kütükler, çam kozakları, kemikler, taşlar vb. etnik malz. değerlendirilmeyecek çalışmalarında kullanılmak üzere toplanabilir.	4-200 malzemelerin kullanımında hem süzüt hem aynı sonuçlar elde edilmesini sağlama.
2	2. Hafta	Portre Çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları
3	3. Hafta	Portre Çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları
4	4. Hafta	Portre Çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları	Portre çalışmaları